

D R. V L. Š E D I V Ý

Diferenciálny slovník ČESKO-SLOVENSKÝ

S KRÁTKOU KONVERZÁCIOU

A PREHĽADOM SLOVENSKEJ

MLUVNICE

NÁKLADOM ČESKOSLOVENSKEJ GRAFICKEJ UNIE ÚČ. SPOL.

DR. VL. ŠEDIVÝ

DIFERENCIÁLNÝ SLOVNÍK

ČESKO-SLOVENSKÝ

s krátkou konverzáciou

a prehľadom slovenskej mluvnice

—

1937

Nákladom Československej grafickej Unie úč. spol.

Praha-Prešov

A

abatyše abatiša (opátkyňa)
ač(koliv) hoc, hoci
advokát i pravotár
akcie, akciová spoločnosť ú-
častina, účastinná spoločnosť
ale ale, lež
angrešt egreš, polka

anebo alebo
aniž a ani
ano áno, hej
antoušek šarha, dráč
arci pravda
arch hárok
at' nech

B

babička stará mať
baculatý buclatý
bačkora papuča
bádati skúmať
bahnisko mláka
banda sberba
barva i farba
basa barbora
batoliti se šúchať sa, targať sa
baviti se zabávať sa
bázlivec, -ý bojazlivý, bojko
bažina barina, mláka
bdíti bdeť, bdiem
bečeti fikať, ziapať,
(o ovci) blačať
bečka bočka
běhavka hnačka
běhoun behún
bekot blakot
beran baran
besídka besednica (v časo-
pise), besiedka (zahradní),
altánka
bezděčne nevdojak
bezděčný mimovoľný
bezinka bazová jahôdka
bez přestání bez prestania, ne-
prestajne
bída bieda
bídník (úbožiak), bedár

bídák podliak
biřic dráb, hajdúch, pandúr
bitka i potýčka
blafati tárať
blecha, bleška blcha, blška
blín blen
blíti bluť, zvracať
(ľud. gcať)
blouditi blúdiť
bob bôb
bobek bobok; **seděti na bobku**
čupet'
bodejt' horkýže
bohudík vďaka Bohu, chvála
Bohu
bohužel žiaľbohu i bohužiaľ
bojácny bojazlivý
bořiti se prepadať sa; (dúm)
rúcať sa
bortiti se šuveriť sa
borůvka čučoriedka
bota topánka
bobelatý bucko
bouda búda
boule hrča, nádor
bouře búra, búrka
bradavice bradovica
brach braček, bratko
brambor zemiak (ľud. švábka,
krumpla)

branec i rekrút
brašna kapsa
breptati frflat'
brekot fikanie
břevno brvno
březí oťaršený; krava teľná
břídil babrák
břidlice bridlica, škridla
břichopásek bruchopások,
 bruchopasník
břin/četi, -kati štrngat'
břísti břit', břdnuť
bříza breza
broskev broskyňa, broskva
brouk chrobák
brousek brúsok; osla, oslička;
 ocieľka
brouzdati se čvachtat' sa
bručoun mrmloš, frfloš
brusinky brusnice
brusle brusle, korčule
brýle okuliare

brynda gebuzina
brva brva, mihalnica
brzda brzda, hamovka
brzditi brzdiť, hamovať
brzy skoro
brzký skorý
bublati žblnk(ot)at'
bubřeti puchnúť
buclík bucko
bučeti ruč/at', -ím
Bůh Boh
bujarý jarý, rezký
bujeti bujneť; bujne rásť
bujnost bujnosť, rujnosť
burcovati duriť
buvol byvol
býček i býča
bydliti bývať, bydleť
býk i bujak
býlí burina
byť i bár aj, čo by aj
bzíkati strečkovat'

C

cákati špliechat'
cancati tárat'
capart na caparty
cár zdrap
cavyky zdráhanie
cedník cedidlo, cedilko
ceknouti ceknúť, skuknúť
ceniti zuby ceriť zuby
cop vrkoč
cepeněti zdochýnať
cepovati koho hrešiť
cetka talafatka
cíditi čistiť
cihelna teheľňa i tehelňa
cihla tehla
cihlář tehliar
cícha obliečka (na perinu)
cíl cieľ
cinkati cengat'

cíp rožok, rožtek
cizí cudzí
cloumati mykať
cokoliv čokoľvek, hocičo, bárčo
coura cundra
courati se tárat' sa
cožpak čože, či
cpáti pchať
crkotem téci cícerkom tieť
cuchati čuchrať
cukati trhať, mykať; -se my-
 kať sa
cuknouti se strhnúť sa
cumlati cumlať, cuclať
cupati cupnúť, cupkať
cvrkati svrkať; pigat'
cvrknouti se smraštiť sa
cvrlikati čvrlikať, čvirikať

Č

čabraka prikrývka na koňa
čacký hrdinský
čadiť i kadieť
čahoun dlháň, habán
čáka čakov; obr. nádeja
čáp bocian
čapka čiapka
čára čiara
čáry máry haky baky
časne zavčasu, včas, skoro
časný skorý, včasný
častečne zčiasťky i čiastočne
čechrati čuchrať
čekaná postriežka
čelist čeľusť
čeliť čomu odporovať
čenichati ňuchať
čep čap
čepička čiapočka
černohlávek černohlávok
 (vták)
černý čierny
červánky ranné, večerné
 zore
česati ovoce oberať ovocie

česnek cesnak
číhaná postriežka
čihaň vtáčnik
čich čuch, ňuch
čilý čulý
činžák nájomný dom
činže nájom(né)
číše čaša
číti vnímať
čížek čížik
člun čln
čmárati čarbať
čmelák čmel
čmoud čmud
čněti týčiť sa
čočka šošovica (rastlina)
čouhati trčať
čtveráctví šibalstvo
čtverák šibal
čtverec štvorec
čtyř- štvor-
čtyřech, po- štvornožky
čtyrka štvorka
čubka suka
čuně prasa

D

d'ábel diabol
dál, -e ďalej
dálka diaľka, diaľava
dařiti se darieť sa; **komu**
 vodiť sa
dešť dažď
děvčátko dievčatko
díblík diablik
dík vďaka
dílem zčiasťky, čiastočne
dílo dielo
dítě dieťa
díti se diať sa
divn/ě, -ý čudn/e, -ý

divoký divý
divoký vepř diviak
díže dieža
dloubati dlbať
dlouhý dlhý
dluh dlh
dlužno treba
dobelhati se dotepierkať sa,
 dočliapkat' sa, dokrivkať sa
dobíratí si koho dodierať, do-
 dievať do koho, zabírať do
dobytek dobytok, statok;
 lichva
docela i celkom

dodělati co dorobit'
dohlédnouti dozreť; **kam** do-
 hľadeť; — **nač** dozerat'
dohližitel dozorca
docházeti kam dochádzat';
 (o peněžích) míňat' sa
docházka do školy návštěva
 školy
dojížděti dochádzat'
dojížd'ka dochádzanie, cestova-
 nie
dojiti dojsť
dokola dookola, navôkol
dokud kým, dokiaľ
doleji dole nižšie
dolejší spodný, dolný
dolíčkovatý rapavý
dolík i jamka
dolovati; kopat' v bani; dobý-
 vat'; — **uhlí** dobývat' uhlie
doly bane (uholné, na strie-
 bro)
domlouvati komu dohovárať;
 — **se s kým** jednat', pokoná-
 vat' sa
domluviti dohovoriť; — **se** po-
 konat' sa
domnívati se domnievať sa,
 nazdat' sa
domýšliv/ost, -ý namyslen/-
 ost', -ý
dopadnouti dobře dobre obísť
dopáliť koho najedovať, napa-
 přit', napáliť, domřzat'
dopis list; **dopisnice** listok
dopisní papír listový papier
dopoledne dopoludnia
doprava premávka; doprava
dopřáti žičit'
dopt/ati se, -ávati se dopýtať
 sa, dopytovat' sa
doříditi se doriadiť sa
dort torta
dorůsti dorásť
dosavad, -ní doteraz, doterajší

dosíci dosiahnuť
doslechnouti se dopyčat' sa
dostáti v slově stáť si v slove
dostaviti se ustanoviť sa
dostřel; na - na dostrel, na
 strelenie
dosud dosiaľ, doteraz
dotazovati se dopytovat' sa
dotčený spomenutý
dotehdy dotedy
dotírati se dotierať, natískat' sa
dotud dotiaľ
doufati dúfať, úfať
doupě dúpě, brloh
doušek dúšok
douška (v dopise) dodatok
doutnati dutnať
doutník cigara
dováděti dovádzať, vystrájat'
dovedný obratný
dovésti co vedet', dokázat'
dovléci dovliecť
dovolávati se pomoci volať na
 pomoc
dovoliti se vypýtať sa (zo
 školy)
dovrávorati dotackať sa
dovršíť zvršíť, zaključit', skon-
 čit'
dozírati dozerat'
doznati se priznať sa
dozráti dozreť
dozvídati se dozvedat' sa
drahný hodný, značný
drahoušek miláčik
drak šarkan
drancovati zbíjat'
draní drapačky
dráp drap, pazúr
drásavý rozrývavý, uši párajúci
drát drôt
dratev dratva
dráti peří párat', driapať perie;
 — **se** tiskať sa kam
drbati se ošívať sa

dřeň stržeň; striedka
dřep/ěti, -nouti si čupet', uču-
pit' sa
dřevák drevienka
dřez umyvač, ročka
dříč dráč, bifloš
dřín drieň
dřina hrdlovanie, lopota
dřítí dret', biflovať
dřive prv, skôr
dřívější prvší, skorší, predošlý
drobek omrvinka
drob/eček, -otina drobizg,
drobät'
drobty drobence, mrvance,
omrvinky
drtití drvit', drúzgat'
drúbež hyd, -ina
drúbky droby, drobky
druhdy kedysi
držátko na péro rúčka
dudy i gajdy

důchod dôchod(ok)
důl baňa
důlek jamka, dolík
dům dom
důmysl dômysel
durditi se paprčit' sa
dušovati se (za)božit' sa, dušit'
sa
dů- dô-
důtka pokarhanie
dut/ý; -á vrba dupná, bútlavá
vrba
dužina dúžina
dvířka dvierka, dverce
dvojče dvojča; **dvojčata** dvoj-
čatá, blízence
dvouletý dvojročný
dvůr dvor
dychtiti bažit', dychtit'
dýmka fajka
dymník dymník, sopúch
džbán džbán, krčah

E, F

ejhle ajhľa

fábor stuha
fazole fazuľa
fena suka
fík figa

fintiti se parádít' sa
fintil fičúr, frčkoš
flámovati lumpovať
fňukati fikat', mravčat',
smoklit' sa
fořt hájnik

H

habr hrab
hádanka i hádka
hádati se hádat' sa, škriepit' sa
hádka škriepka
hadr handra
hajati búvať
hajný hájny i hájnik
halama mamľas, chmuľo
hamižný zisťný

harampátí haraburdy
harlekýn pajac, šašo
hastroš strašiak, panák
háv i rúcho
havět' háved'
havíř haviar
házeti hádzat'
hbitý šibký
hedvábí hodváb

hejno krdel
hekati hýkat'
hele ľafa
hemžiti se, hemžit' sa, hmýrit'
 sa, čmýrit' sa
hever sochor
hezký pekný, šumný, švárny
hladový hladný
hledati hľadať
hleděti hľadet'
hlemýžd' slimák
hlídač strážnik
hlídati strážiť
hlíza hľuza
hloubka hĺbka
hlouček skupinka, hrbka
hloupý hlúpy, sprostý
hloupost hlúpost', sprostost'
hlt glg
hltati glgať, (o tekutinách)
 hltat'
hltavý pahltný
hmoždír mažiar
hnízdo hniezdo
hnusiti se hnusiť, bridit' sa
hnusný i bridký
hoblík struhák
hoblovačky stružliny
hoblovati hoblovať, strúhať,
 stružlikat'
hoditi hodiť, lúčiť; -se zísť sa
 (to sa mi zide)
hoch chlapec
holátko holiča; holánik
holka dievka
holkár dievkár, sukničkář
holoubě holúbä
holubník holubínek
honák honelník
honem rýchlo, skoro!
honička naháňačka
honiti honiť, naháňať; -se na-
 háňať sa
hoře zármutok
horečka horúčka

hořejš/ek, -í vrštek, horný
hořekovati horekovať, bedákať
horem vrchom
horempádem ozlomkrky, na-
 zlomkrky
horko horúčava, horúčost'
horký horúci, vrelý
hořký horký
hornický banický
horník baník
horovati pro borit' sa za; rojčiť
horšiti se horšiť sa, hnevať sa
hospoda krčma
hospodář hospodár, gazda
hospodářství gazdovstvo
hospodyně gazdina
hostec i lámka
houně huňa
houpačka hojdačka
houpati se hojdať sa
house húsa
housenka húsenica
houser gunár
houska pletenka, žemľa
houští húšť, -ava
hovado hovädo
hovězí hovädzí
hra i ihra
hráti si hrať, hrať sa, hrám sa
hrabě gróf
hrábě hrable
hřáti se hriať sa
hráz hrádza
hřbet chrbát
hřbitov cintor, -ín
hrbolatý hrbľovatý, hrbľavý
hřebec žrebec
hřeb(ík) klinec
hříbě žriebä
hřídel hriadel'
hřích hriech
hříma/ti, -vice hrmeť, hrma-
 vica
hřiště hrište, ihrište
hrnčíř hrnčiar

hrouda hruda
hrozen stravec; hrozno
hrubá mše veľká omša
hrubý hrubý; (človek) hrubi-
 ánsky
hrudí hrudka, prsia
hrúza hrôza
huba i papuľa
hubeněti chudnúť
hubený chudý
hubička bozk

hubovati koho hrešiť, znosiť
 koho
húl palica
hulákati robiť krik
hũre horšie
husa, -y hus, -i
husák husiar
husar husár (vojak)
husí kũže husia koža
huť huta
hutný i pevný

CH

chamtivec habaj
chápati rozumieť
chasa i čelaď
cháska čeliadka
chasník parobok
chátra sberba
chátrati pustnúť
chlemtati chlípať
chlév chliev
chlup chlp
chmýří páperie
chňapnouti chvatnúť, zdrapiť
chodec chodák
choulostivý chúlostivý
chovati varovať, pestovať
 (dieťa)
chovati se spravovať sa
chřadnouti slabnúť, vädnúť
chraptěti chripeť
chřástal chriaštel
chrastí raždie
chřestačka rapčadlo, rapkáč
chřípě nozdra

chrněti driehmať
chroptěti chrčať
chrpa nevädza
chroust chrúst
chroustati chrumkať
chřupati chrúmať
chřtán hrtan, gágor
chtě nechtě chtiac nechtiac,
 voľky nevoľky
chtíti chceť
chtivost bažnosť
chudý chudobný
chudokrevný nedokrvný
chũdy barley
chumelenice chumel, chumelica
churavěti chorľaveť
chutnati chutiť
chũva pestúnka, varovkyňa
chũze chôdza
chvatně bystro, razom
chyběti chybať
chyše chatrč
chytře bystro

I, J

inkoust černidlo, atrament
jakkoliv akokoľvek
jakmile len čo, toľko čo, náhle
jakož i ako aj
jatky jatka, jatky i bitunok

játra jatrá, pečeň
jedlík jedák
jednou raz
jehelníček ihelník
jehla ihla

jehličnatý ihličnatý
jehně jahňa
jehnědy bahniatka, púzalky
jelikož pretože
jen len
jepice denica
jeptiška mníška
jeřáb jarab
ješitný márnivý, márnomyseľný
ještě ešte
ještěr(ka) jašter(ica)
jetel ďatelina
jeti ísť, cestovať
jez hať
jezd/ec, -iti jazd/ec, -it'
jezevec jazvec
ježek jež
ježiti se; vlasy se mu ježí vla-
 sy mu dubkom stoja
ježto lebo, pretože
jícen pažerák; (v sopce) sopúch
jídlna jedáleň
jídlo jedlo
jih juh
jikry ikry
jíl íl
jíní inovat', osuheľ, srieň
jinde inde

jindy inokedy
jiný iný
jircha ircha
jinačí inší
jinam inam
jilec rukoväť meča
jilm brest
jináč ináč, inakšie
jiskra iskra
jísti jesť
jistý istý
jíška zápražka
jíti ísť
jitřenka zornička
jitřiti jatrit'
jitřní ranný, raňajší
jitrnice jaternica
jitro ráno; (míra) jutro
jitrocel skorocel
jizba izba
jízda jazda
jizva jazva
již už
jmelí imelie, omelo
jmění imanie, majetok
jméno meno
jmouti jať
jupka i blúza

K

káceti (stromy) rúbat'; rúcat'
kád' kad'a
kafr gáfor
káchati gágat'
kalhoty nohavice
kaloše galoše
kámen kameň
kamna, pec, kachle
kampak kdeže
kamzík i divá koza
kaňhat' kvackat'
kápě kapučňa
kapesní vačkový

kapesník ručníček, šatôčka
kapka kvapka
kaprad' paprad', papradie
kapsa vaček
kapusta keľ
karabáč korbáč
karafiát i klinček
káranec trestanec
kárati karhat'
karban kartovanie
karkulka čiapočka
kartáč i kefa
kašpárek gašparko

kaštan gaštan	klika kľuka
kavalec pryčňa; lavička (v ko- libe)	klikyháky haky baky
kavalír gavalier	klímati podriemkavať, kľuckať
kázání kázeň	klinkati cengat'
kázeň i poriadok	klíštky klieštiky
kbelík vedro	klíti kliať, hromžiť
kdežpak kdeže by	klížiti glejiť
kdežto kým, zatiaľ čo	klnouti kliať, klnúť
kdo kto	klobouk klobúk
kdoule gdula, dula	klofati kľvať
kdy kedy	kloktati kloktáť i gargarizo- vať
kdyby keby	klopýtnouti potknúť sa
kdypak kedyže	kloub kĺb
když keď	klouzati kĺzať
kedluben kaleráb	klouznouti kľznúť
kejhák zobák	klubati se kľuť sa, kľuvať sa
kejhati gágať	klubko kľbko
kejklíř komediant	kmín i rasca
klábositi tárať	kmotr kmotor
klacek drúk, papek, patyk; odroň	kněz kňaz
klackovati se postávať	kněžna kňazna, kňahyňa
kladka i škripec	kničeti kňučať, skučať
klanice klanica, lievč, lušeň	knihovna knižnica
klatba kľatba	knihtiskárna kníhtlačiareň
klátiti se knísať sa	knír fúzy
klec kľietka	kníže knieža
klečeti kľačať	knoflík gombík
klempíř kľampiar	kobliha šiška
klenouti klenúť, sklepiť	kocour(ek) kocúr(ik), máčik
klepati klopať; (zobákem) kle- kotať	Kocourkov Kocúrkovo
klepna klebetnica	kočičky bahniatka, púzalky
kleště kľešte	kočka mačka
kleštiti vyrezať, miškovať	koflík šálka
kletba kľiatba	kojná dojka
kleveta klebeta	kokrhati kikirikať
klevetiti klebetiť	koktati koktať i jaktať, zaja- kať sa
klícka kľietka, kľietočka	kolébati kolembať, kolísať
klíč kľúč	kolébka kolíska
klíčka slučka	kolečko koliesko
klid, klud, pokoj; -iti se pra- tať sa	kolek kolok
klih glej	kolik koľko
	kolísati váhať; knísať sa
	kolna kôľna

komúrka komôrka
konejšiti chlácholiti
konev konva
konírna koniareň
konkurs súbeh, konkurz
koňský postroj štverne
konvalinka i konvalia
kopa veselá veselá chlapina
kopřiva žihlava, prhlava
koprněti trnúť
kořalka pálené, pálenka
kořalník pálenčiar
kornatěti kôravet'
kornout škarničla
koroptev kuroptva, jarabica
korouhev korúhva
koryto hrant, válov
kos kos, čierny drozd
košile košela
košťál košťal'
koště metla
kotě mača
kotel kotol
kotlina i priehlbeň
kotník členok
kotouč kotúč
koudel kúdel'
koule guľa
kouleti se gúlat' sa, kotúlat' sa;
 - **očima** krútiť očima
koupě kúpa
kouř kúr, dym
kouřiti fajčiť; — **se** dymit' sa
kousek kúsok, kúštik
kout kút
kouzlo kúzlo
kovadlina nákova
kovárna vyhňa
kovati kuť, kovať
kozel cap
koželuh i garbiar, kožiar
kožešina kožušina
kožišník kožušník, krznár
krajáč mliečnik
krajíc chleba okruch, krajec

krajka čipka
krákati (vlasy) ťahať za vlasy,
 šticovať
krám sklep
křáp škarbál
křáp/al, -ati taranda, tárat'
krápník kvapel'
krátce (na)krátko
krb i kozub
křeč krč, 2. pád krča
křeček škrečok
křehnouti krehnúť
krejcar krajciar
křemen kremeň, žabica
křen chren
křepelka prepelica
kreslicí kresliaci, na kres-
 lenie
křest krst
křída krieda
křikloun kriklún
křísiti kriesiť
křišťál krišťál
křivě se dívati gánit', zazerat'
kříž mě bolí bolí ma v krížoch,
 bolia ma čeriesla
krkati grgať
krocán moriak
kromě krom(e), (o)krem
kropáč krhla
kropenatý jarabý
kropenka svätenica
kroupy krúpy
kroužek krúžok (karika)
krtek krt
křtíti krstit'
krunýř pancier
krůpěj krupaj
krušný ťažký
krůta morka
krysa potkan
kštice štica
kudla žabykláč
kudrnatý kučeravý
kuchati otvárať, pitvať

kukačka kukučka
kúl kól
kulka guľka
kúlna kólňa
kúň kôň
kuňkati brekať, křkať
kupiti kopit'
kúr chór
kúra kôra
kuřák fajčiar
kuře kura
kúrka kôrka
kurník kurín
kústka kôstka
kutáleti (sa) kotúľat' (sa)

kúzle kozľa
kúže koža
kuželka kolok
kuželna kolkáreň
kúžička kožka
kvásek nácesto
kvésti kvitnúť
kvičala čvíkota
kvítí kvety, kvieťa
kyčel kľb
kymácti se knísať sa
kysati kysnúť
kyselý kyslý
kýta stehno
kytička voňačka

L

labužník maškrtník
lacino lacno
ladem ležeti prielohom ležať
lahúdká lahôdka i objedza
lajdák leňoch, darebák
lakotný lakomý
lalok i podbradok
lamželezo miesiželezo, lomi-
 drevo, valibuk
láska i lúbosť
laskominy má idú mu sliny na
laškovati zaliečať sa
láteřiti hromžiť
lázeň kúpeľ
lázeňské město kúpeľné mesto
lázne kúpele
leckde lecikde, hocikde
leč lež
léčiti liečiť
léčka osídlo, pasca
led ľad
ledek liadok
leden január
ledňáček rybárik
ledvina ľadvina, oblička
lehátko lehadlo

lehce ľahko
lehomyslný ľahkomyselný
lekovážný ľahťikár
lehnouti ľahnúť
lechtati šteklit'
lék liek
lékař lekár
lek/nouti, -ati se ľak/núť, -at' sa
len ľan
lépe ľepšie
letadlo lietadlo
letošní tohoročný
levičák ľavičiar, krchniak,
 kršňiak
levný ľacný
levý ľavý
lézti liezť
lež lož
lhář ľhár, ľuhár
lháti ľhať, ľuhať
lhostejný ľahostajný
lhůta ľehota
ľibánky medové týždne
ľibati bozkávať
ľibezný ľubezný
ľibiti se páčiť sa

libo: co je — čo sa bude páčiť,	loni v lani
jak je — ako sa páči	los (hry) žreb, los
libové maso chudé mäso	loubí podlubie, arkády
licoměrný falošný	louč lúč, smolienka
licousy brada bokom; lícne	loučení odobierka, lúčenie
briadky	loučiti se lúčiť sa, odoberať sa
lid ľud	loudati se vláčiť sa, pomaly
líhnouti se liahnúť sa	chodiť al. robiť, šmátrať sa
lichost klamnosť	louditi mámiť, lúdiť
lichotiti lichotiť i zaliečať sa	louh lúh
lichva úžera	loukoť bahor i lúkoť
lichvář úžerník	loupání (v kríži) lámka
liják lejak	loupati lúpať, šúpať
liknavý i ťarbavý	loupež lúpež, zboj
lilek ľufok	loupiti lúpiť, zbíjať, po zboji
lilie ľalia	chodiť
línati lieniť sa, plznúť	loutka bábka, lútko
lineál lineár, pravítko	loutkové divadlo bábkové d.
linouti se rinúť sa	louže kaluž
líný lenivý	lov i poľovka
líp lepšie	loviti loviť i poľovať
lípavý lepkavý	lpěti na upriať sa na
lísati se líškať sa	lstivý ľstivý
listonoš i listár, poštár	luk i kuša
lišej lišaj	Ludvík Ľudovít
liška liška	lůj loj
lítati lietáť	lump lump, darebák, korhel
lítice fúria	lumpovati lumpáčiť, húľať
litkup oldomáš	lůno lono
lítost ľútosť	lupy šupy
lívanec lievanec	lusk struk
lkáti nariekať	luštěníny strukoviny
lněný lanový	lůžko posteľ, lôžko
lnouti lnúť, lipnúť	lvíce ľvica
loket loket, lakeť	lze ľze, je možné
loktuše plachetka, obrus	lžíce lyžica

M

maceška sirôtka	majetek majetok, imanie
mačkanice stisk	máknouti hmatnúť
mačkati s-, vy-tískat'; mliaždiť,	malátněti malatneť, slabnúť
húzvať, krkváť	málem skoro, bezmála
máchati prádlo plákať bieli-	málomluvný málovravný
zeň	malovati maľovať

mandel mandeľ
mandl valec, mangel
mandle mandľa
mandlovati valcovat', válat',
mangľovat'
maní nenazdajky
marcipán medovník
marjánka majorán
marný márný
máselnice dbanka, mútovník,
maselnica
máslová kaše podmaslo
másti miast', mätiem
mateřtina materčina,
materinská reč
mazanec veľkonočná bochnič-
ka
mazati se v babrat' sa v
mázdra kořka, blanka
mečeti blačat'
mědliti mädlit', trepat', tret'
medvěd medveď
mech mach, moch
měchačka vareřka
měkký mäkký
měl-čina melčina; -ký plytký,
melký
melné myto
melhuba papuliak i melhuba
meloun melón, dyňa
měnivý meňavý
měřice merica
měřiti merat'
merunka maruľa, marhula
měsíc mesiac
měsíční mesačný
městi miest', zametat'
městys mestečko
měšec meřec i mieřok
mešní omřový
mez medza
mezek somár
mezi- medzi-
mhouřiti žmúřit'
míč lopta

mícha miecha
míchanice mieřanina
míchatí mieřat'
míjeti se míňat' sa
milíř míľa
milník míľnik i míľovník
milostnice ľúbenica
milostný ľúbostný
milovati milovat', ľúbit'
mimo mimo s 2. pádom
mimo nadání nenazdajky
mimoděk nevdojak
mimojdoucí mimoidúci
míniti mienit'
minouti minút'
mír mier
míra miera
mířiti mierit'
mírný mierný
mísiti miesit'
miska dřevěná vahan, -ček
misník polica
místo miesto
mistr majster
mířek mieřok
míšenec mieřanec
míti mať
míza miazga
mizeti miznúť
mlátička mláťačka
mlází mládza
mlčeti mlčat', čuřat'
mlékárna mlečiareň, mlekáreň
mlékař mlekár, mlečiar
mléko mlieko
mleziva mledzivo
mlha hmla
mlhavo hmlisto
mlíti mlet'
smlouva smluva
smlouvati jednat' sa
mlsati mařkrtit'
mľuva reč
mluviti hovorit'
mluvka tarač, taradlo

mnohdy často
mnohem omnoho, oveľa
mňoukati mňaučať, miaukať
mnouti mäť, mnúť, mädlit'
močál močiar
modř modrá, svetlá farba;
 - **nebe** modrota
modrý modrý, belasý
modřidlo svetlička
modravý modrastý
modřina modrina, svetlina
modřiti svetlit'
morek špik, morok
morous zamorúsený
moučník múčnik
mouka múka
moula chmuľo
mour uhoľný prach
mouřenín murín
mozek mozog
mračiti se chmúrit' sa; zazerat'
mraven-ec mravec, -čí mravčí
mrhati mrhať, márnit'
mrkati mihať
mříže mreža
mrštný šibký, hybký

mrtvice porážka, mrtvica
mručeti šomrat', mumlat'
mrva i hnoj, odrobina
mrzačit' mrzačiť, kaličiť
mrzutý i otupný
mrzutost mrzutosť, omrzlosť,
 galiba, obida
mše omša
mučírna mučiarenň
muchlati drehlat', krkvat', kud-
 lit'
můj môj
muknouti skuknúť, škrknúť
múra mora
mústek môstok
myčka umývačka
mýdlo mydlo
mysl myseľ
myslivec poľovník
myšlenka myšlienka
mýti myť, umývať
mžikati mžikať; sliepňať,
 žmurkať, mihať
mžíti mrholiť
mžitky vlčia tma
mžourati žmurkať, klipkať

N

nabádati povzbudzovať
naběhlý napuchnutý
naběhnouti čím navreť
náběra nábera, záhyb
na bíle dni na dlani
nabíratí naberať, (vodu) na-
 čierat'
nabízeti ponúkať
nabobtnati spučať sa, napuch-
 núť
náboj i nábitok
nábožnůstkář pánbičkár
nabývati nadobúdať
nacpati napchať
náčíní náčinie, náradie

načiti načat', načnem
nadání nadanie, vloha
nadávká nadávka, prezývka
nadbytečný nadbytočný,
 zvyšný
nádech nádych
naděje nádeja
nadejítí nadísť
nadělati narobiť
na délku na dĺžku
nadepsati nadpísať
nadevše nadovšetko
nadhoditi (v reči) nadštrknúť
nadchnouti nadchnúť i odušev-
 nit'

nadílka nádielka
nadíti se nadejať sa
nádivka nádievka
nadjeti nadíšť, predbehnúť
nadjízďeti v. nadjeti
nádobí kuchynský riad
nadouti nadmúť, nafúknuť
ňadra ňadrá
nadranc na franforce
nadržovati komu nadržíť
nads/ázka, -azovati nadsádzka
 i zveličenie, nadsadzovať
naďšení uveličenie, oduševne-
 nie, naďšenie
naďšenec rojko
naďto vyše, okrem toho
naďuřeti napuchnúť
naďutec rozdrapenec
naďazeti naďádzať, nakopíť
naďhle zrazu
naďlédnouti nazreť, nahliad-
 nuť
naďnáno má má strach, je
 v úzkom
naďoře hore
naďoru nahor
naďospodařiti nagazdovať
naďrabati nahonobiť, nagazdo-
 vať
naďrazovati nahrádzať
naďchladiti se nachladnúť, pre-
 stydnúť
naďhmelený nastrebaný, na-
 dratý
naďjednou naraz
naďjevo najavo
naďkažlivý nákazlivý, chytľavý
na kloub čemu na koreň
naďkvap narýchlo, napochytre
naďkynouti nakysnúť
naďledí poľadovica
naďléhati súriť; nástojíť na
naďlevka lievik
naďlevna výčap
naďlevo naľavo

naďlez i dobrozdanie
naďlézti najst'
naďlézati se nachodiť sa
naďlezenec i najdenec, nacho-
 denča
naďlíti naliat'; — **se** nacicat' sa,
 nadrat' sa
naďlokati se nalogať sa
naďmále mat' málo chybovať
naďmanouti (se) naďabíť (sa),
 natrafiť (sa), prihodiť sa
naďměstka zámeno
naďmířiti namieriť, zacieliť
naďmítati namietat'
naďmitka námietka
naďmlouvati komu nahovárať
 koho; — **si** nahovárať, pýtať si
naďmluvčí pytač
naďmluviti komu co nakriat-
 nuť, nahovoriť koho na čo
naďmluvy pytačky
naďmnoze mnoho ráz
naďmoc navela
naďmoci se presiliť sa
naďnic mi je, bylo zle mi je,
 zostalo, som, bol som nanič
na obrátku za obrátenie
naoko i očistom
naďpadati koho naďpádať; — **na**
nohu krívať
naďpadlo mě sišlo, prišlo mi na
 (roz)um, na myseľ
naďpadník i vohľač
naďpájeti naďpájať
naďparovati se nadrapovať sa
naďpěchovati naďpchať, naďžgať
naďpětí naďpätie, -nutie
naďplíti naďpluť
naďpomocen býti byť na pomoci
naďpořád neprestajne
naďposled -y i naostatok
naďpověda šepkár
naďpovídati šepkať; šuškať
naďpřahovati natfčať
naďpříč napriek, priekom

naprosto i celkom
náradí náradie, riad
naraziti na zapret' do, nastoknúť; — **sud** načat'
nařčený krivo obvinený
nařezati narezat' čo; — **komu** na-, vy/bít' koho
naříditi hodinky napraviť; — **komu** rozkázať
naříkati nariekať, bedákať;
 — si ťažkať si, žalovať sa
nařizovati rozkazovať
nařknouti obviňiť
nárož/í nárožie, uhol, roh
 ulice; **-ní** rohový, uhlový
nárt priehlavok
narůsti narásť
násadka i rúčka
násep násyp
naschvál i náročky
násilne i nasilu
naslepo i voslep
naslouchati načúvať
nasnade pri ruke, naporúdzi;
 zrejmo
naspěch mám náhlo je mi
nastrádati nagazdovať, zhonobit'
nastojte! ajhľa! pozor! beda!
nastrčiti natrčiť; nastoknúť; —
nohu podložiť
nastrkati napchať
nasvědčovati čomu svedčiť
 o čom
natáhnouti se natiahnuť, vystreť sa
natahovati se načahovať sa
natisknouti natlačiť
natlouci komu nabiť koho
natrápiti se, -piť sa, nabiediť sa
natřásati natriasať
natropiti vystrájať, navyčínať
náves, **na návsi** prostred dediny
návěští náveštie, oznam

návladní štátny zástupca
navléci navliecť; nastoknúť
navyváděti navystrájať (peštvá), navyvádzať
název názov, meno
nazítří nazajtra, druhý deň
naznak horeznak, horeznačky
názor i mienka
nazpět nazpäť
nažvaniti natárat'
ne nie
nebe nebo
nebo alebo
neboť lebo
nebozez nebožiec
nebožtík i nebožký, nebohý
nebo/hý, **-žák** úbo/hý, **-žiak**,
 neborák
nebýti s to nevládať, nebyť súci na
necky koryto
něco niečo
necuda nehanebník
neděle nedela; **dvě** — dva týždne
nedílný nedeliteľný, nedielný
nedlouho nedlho
nedochůdče nedorobok, nepodarenča, nedoživča
nedostáti slovu nestáť v slove
nedozírný nedozerný, nedovidný, nedohľadný
nedůtklivý nedotklivý
nedutati, ani — ani neskuknúť
nedůvěra nedôvera
neduživý i chorľavý
nehet neht
nehledě k nehľadiac na
nechtě nechtiac, nechcejúc
nejdéle najdlhšie
nejdříve najprv, najskôr
nejen nielen
nejpozději najneskôr
nejprve najprv, najsamprv
nejvíce najviac, najväčšími

nejspíše najskôr
nejvýše najvyšš, najvyššie
někdo niekto
někdy niekedy
několik niekoľko
některý niektorý
ne-li ak nie; —? však?
nelze nemožno, nelze
nemehlo chumaj
nemluvně nemluvňa
nemluvný nevravný
nemoci nemôct', nevládat', ne-
 byť súci, nemať síly
nemotorný galbavý
nemovitý nehnuteľný
nenadále nenazdajky
nenadálý nenadály, nečakaný
nenasyta nenasytný i nenadz-
 ganec, pažravec
není viděti nevidno
neohebný neohybný
neohrabaný neogabaný
neokřesaný neokrúchaný
neomalený neogabaný
neotesanec neogabanec, roz-
 gajdanec
nepořádek neporiadok, ne-
 klud
nepopíratelný neodškriepiteľ-
 ný
neplecha nešplecha
nepohoda nečas
nepochybně bez pochyby
nepořízen-á, vrátiti se s -ou
 vrátiť sa naprázdno
nepředložený nerozvážny
nepřípadný nevhodný
nepříznivý nepriaznivý, ne-
 prajný
neprodleně hneď
neřád hyzd, nedobizeň
neřku-li tobôž, nieto, že by
nerost nerast
nesčetný nesčíselný
neschůdný neschodný

nesmí se nesmie sa, neslobod-a,
 -no
nesnášenlivý nespratný
nésti niest'
nestydatý nehanblivý, neha-
 nebny
neštovice kiahne, sypanice
nešvar neporiadok
neurvalec zurvalec
nevalně nebárs
nevčas nevhod
nevěsta nevesta, mladucha
nevídáno! nevídali!
nevymáchaná huba neumytá
 papuľa
nezletilý i maloletý
nezpůsobilý nespôsobilý, ne-
 súci
nezpůsobný nespôsobný; ne-
 slušný
nezřízený nezriadený
nezvedený daromný
nezvratný i neodškriepiteľný
než než, ako
nežit vred
nežli než, ako
nicméně jednako, preca
ničema naničhodník
ničemný naničhodný
nikdo nik, nikto
nikoli nie
nikterak nijako
nimrati se babrať sa
nítiti nietiť
nitro nútro, vnútro
niveč; na — přijíti nanivoč
 vyjst'
níže nížina; adv. nižšie
nosatý nosáň, nosál
nosíček i noštek
nosítko i nosidlo
nota nôta
notný značný
nouze núdza
novorozeně novorodzeňa

nožíř(ský) nožiar(sky)
nuž ano nuž hej, áno
nucený nútený
nudle slíže
nůsek nosík, noštek
nůše noša
nutiti nútít', silit' na čo
nuzácký biedny

nutný potrebný, nevyhnutný
nuzák bedár
nůž nôž
nůžky nožničky, nožnice
nýbrž ale, ako, aj, jednako
nynější terajší
nyní teraz, včul
nyvý roztúžený

O

obahniti se okotit' sa (o ovci)
občas časom
obdělati obrobit'
obdélník obdialnik, obdlžnik
obdélný obdlžny, pozdlžny
obden každý druhý deň
obe- obo-
obě obe, obidve
obejda tulák
obejiti obíst'
obejmouti objat', obtúlit', ob-
 lapit'
obelstíti obolstit', oklamať,
 previesť cez lávku
obemknouti obklúčiť', objat'
obezdíti obmurovať
obeznalý v zbehlý
obhlédnouti obozreť, obzreť
obhlídka obhliadka
obhlížeti obzerať
obchůzka obchôdzka
obilí zbožie i obilie
obíratí co oberať; — **se s čím**
 zaoberať sa, zapodievať sa
objeti obíst'
objížděti obchádzat'
obklíčiti obklúčiť', obkolesit'
oblásek skalka
obléci obliecť
obléhati obliehať
oblékati obliekať
oblekárna šatňa
obleva odmäk

oblíbíti si oblúbit' si
oblouk oblúk
obmyslný klamný, podvodný
obojek obojok
obou- oboj-
obouti obut'
obr obor, ozruta
obrátku, na — obratom ruky
obří, obrovský ozrutný, ozorný
obřízka obrezanie
obrůst(at)i obr/ást', -astat'
obsáhly obsiahly
obsílka predvolanie
obtěžovati obťažovať, unúvať;
neobtěžujte se! neustávajúte
 sa!
obtisk obtlačok
obtíž, na — na ťarchu
obtížiti obťažit', zaťažit'
obvazek obväzok
obyčej obyčaj, ž. i m.
obzíratí obzerať
obžinky dožinky
ocas chvost
ocasné vôdzka
ocet ocot
ocílka ocieľka
ocún jesienka
očekávati očakávať
očividne i navidomoči
očkovati očkovať, štepit'
odbelhati se odkyvkať sa, od-
 tackať sa

odciziti odcudzit', spreneverit'
odčiniti napraviť
oddáľiti oddialit'
oddavky oddávky, sobáš
oddech oddech
odděľati odrobiť
oddíl oddiel
ode dneška (za týden) nadnes
 (týždeň)
ode- odo-
odejíti odísť
odejmouti odňať
odemknouti odomknúť
odepnouti odopäť, odopnúť
odepříti odopret'
odepsati (dluh) odpísať; (na
 list) odpovedať
oděrka odrenina
odetnouti odťat'
odevšad odvšadiaľ
odhadce odhadca
odírati zdierať
odíti odeť, zaodeť
odjezd odjazd
odjinud odinakiaľ
odjížděti odchádzať
odkaz poručenie
odkázaný na utisnutý na
odkázati poručiť (majetok)
odkliditi odpratať
odkud odkiaľ, odkade
odkvěsti odkvitnúť
odlehľý odľahlý, vzdialený
odlitek odliatok
odlívka miera nápoja
odlouditi odlúdiť, odlákať, od-
 vábiť
odměřovati odmeriavať
odmítnouti odmietnuť, zavrh-
 núť
odmlouvati odvrávať
odněkud odnekade, od-
 nekiaľ
odnikud odnikiaľ, odnikade
od nynějška odteraz

odpoledne popoludnie; přisl.
 odpoludnia, popoludní
odpolední odpoludňajší
odpřáhnouti odpriahnuť
odpůrce odporca
odpuzovati odpúdzat'
odřici odriect'
odřikati odriekať; — **báseň**
 odrecitovať
odříti odreť
odříznouti odrezať
odrůda druh, odruda
odrůst(at)i odr/ást', -astat'
odstavec i odsek
odstín odtieň
odstíniti odtieniť
odstrčiti odsotiť
odštěpenec odpadlík
odtíti odťat'
odtud odtiaľ, odtadiaľ, odtade
odundati odpratať, odstrániť
oduřelý odutý, napuchnutý
odůvodniti odôvodniť
odvrátiti se odbočiť, odvrátiť
 sa
ohař poľovnícky pes
oharek oharok, hlaveň
ohobný ohybný
ohěň oheň; vatra
ohled ohľad
ohlídati zavarovať
ohlížeti se obzerať sa
ohnouti ohnúť
ohon chvost
ohraditi se osvedčiť sa proti
ohřebiti se ožrebiť sa
ohřeblo ožeh, ohreblo; česák
ohřívárna ohrievárňa
ohrnovati ohrňať, ohrnovať
ohýnek ohník, ohníček
ochmelený naslopaný
ochočiti skrotiť
ochraptěti zachrípnuť
ochrnulý ochromený, zmera-
 velý

ochuditi ožobráčiť
ochuravěti ochoreť
okap odkvap
okatý i okáň
oklestiti okliesniť
oklika okľuka
oko (na zvěř) osídlo
okolí okolie
okorati skôravet'
okouněti na prázdno pozerať
okoušeti okúšať
okouzlit okúzlit'
okřáti okriať
okřiknouti okríknúť, obrýk-
núť, zahriaknúť
okurka ugorka, uhorka
okusiti ochutnať
oloupati ošúpať, olúpať
oloupiti olúpiť, ozbíjať
olše olša, jelša
olůvko olovko, ceruza
omastek omasta
omdlíti omdleť, zamdleť
omílati omálat', omieľať
omítati omietať, kožovať (va-
kovať)
omítka omietka, kožovka (va-
kovka)
omlouvati se ospravedlňovať
sa
omluva i ospravedlnenie
omluvenka omluvenie, ospra-
vedlnenie
omrzeti omrzeť, zunovať
onačejší onakvejší
opařiti opariť, obariť
opatřiti si opatriť, zadovážiť si
opelichaný oplznutý
opelichati oplznúť
opět opäť
opěvati ospevovať
opírati se opierať sa
opis odpis
oplachovati oplakovať
oplátka oplatenie

oplatka oblátka, oplátka
opletačka oštara
opodál obďaleč
opověď prihláška, oznámenie
opozditi se oneskorit' sa
oprat' oprata, vôdzka
oprátka i remeň, povraz
opravdu i naozaj
o překot ozlomkrky
opruditi popreť
opsati odpísať
optati se opýtať sa
oř tátoš, paripa
orel orol
osáknouti oschnúť
osamělý osamelý, osihotený
osev siatba, siatina
osloviti prihovorit' sa komu,
pristaviť koho
osmahnouti ohoreť
osmý ôsmy
ostatky i pozostatky
ostouzeti robiť hanbu
ostrážitý bdely i bedlivý
ostruha ostroha
ostrůvek ostrovček
ostružina černica
ostych hanblivosť
osutina výsyp
osvědčiti se osvedčiť sa, doká-
zať sa
ošáliti ošialiť, oklamať
ošatka slamienska
ošiditi ošialiť, oklamať
ošívati se omykať sa, ošípať sa
oškubati ošklbať
ošumělý ošúchaný
ošoupati ošúchať
otáčeti se otáčať sa
otálet okúňať; meškať
otava mládza
otázati se opýtať sa
otéci opuchnúť
oteklina opuchlina
otesati okresiť

otevřhuba rozdrapenec,
papuliar
otevřítí otvorit'
otěž vôdzka, oprata
otisk odtlačok
otisknouti odtlačit'
otlouci otlet'
otop kúrenie
otrapa oplan
otrhanec šklban, trhan
otřes otras
otvírati otvárat'
otýpka otieпка
ouško úško
ovar obar

ováti oviat'
ovce ovca
ovčák ovčiar
ověřiti overit' i uhodnovernit'
oves ovos
ovívati ovievať
ovoce ovocie
ozáblý oziabnutý
o závod i o preteky
ozářiti ožiarit'
ozher vozger, sopeľ
oznobenina omrzlina
ožebračiti ožobračit'
ožehavý štekľivý
ožralec ožran

P

paběrky po-, pa-berky
paběrkovati paberkovat'
pac, pac, pacičky ťap, ťap,
ťapušky
páčiti co vylámat'; (o ceně) —
na cenit' na
padesát pädesiat
pádný pádny; závažný, těžký
padoucnice padúcnica, zrád-
nik
padrt', rozbíti na — rozbit' na
franforce
páchnouti čím páchnut', razit'
(vínom)
pachole pachola, pacholiatko
pak potom; však; tedy
pakatel bagateľ
pakli ak
palcát paloš
palčivý páľčivý
palice palica; papek, drúk
palič podpalač
paličkovati -at' i klepcovat'
památka pamiatka
památnik pamätník
pamět pamät'

pamlsek maškrtá
pampeliška púpava
pañáca pajac
pandero bachor
panenka (v oku) zornička,
zrenica
pánev panva
pantáta sváko, ujček
pantofel papuča
pápeří páper, -ie
papír papier
papoušek papagáj, papúšek
paprsek papršlek, lúč
párati se babrat' sa
parátko šparátko
párek párok; (dvojice) párik
pařez perez, peň
pařát pazúr
parno sparno, horúčava
parný (deň) sparný, horúci
paruka parochňa
parůžek parožtek
pas (cestovný) pas
pasák i pastier: ovčiar, kraviar,
voliar, koniar, sviniar, husiar
paseka čistina, rúbaňa

past' pasca, klepec
pastýř pastier
pastouška pastierňa
pastvina pašienok; paša
pata päta
páté přes deváté dve na tri
pátek piatok
páteř chrbtová kost'
patka (u chleba) odkrojok
patník nárožník, rohový kameň
patro poschodie
pazneht paprčka, ratica
paže ramä
páže páža, -ťa
péci piecť
pecka kôstka
pejsek psík
pejzy pajezy
pelichati plznút', přchnut'
 (o peří)
penál perovník
peněženka peňaženka
peníz(e) peniaz(e)
pěnkava penica
peří perie
peřina perina i duchna
perný (o práci) těžký
pěst päst'
pěšin(k)a chodní(če)k
pěti spievať
pětka pätkä, piatka; pätorka
petlice slučka
petržel petržlen
píce krm, krma
píd' piad'
píditi se vyhledávat'
piha peha
pihovatý pehavý
píchatí pichat', klat'
piják pija n; pijavý
 papier, p ijak
píka pika
píla píla
pilíř pilier
pilný i usilovný

pionýr pionier
pírko pierko
pisálek škrabák
písek piesok
pískle holiča
písnička pesnička
píst piest
píti piť
pitvořiti se škerit', šklabit' sa
pivnice krčma
pivoňka pivonia, pivonka
pižlati pidlikať
placka osúch, postruheň
plačtivý plačlivý
plahočiti se -it' sa i pechorit' sa
pláchnouti ufujazdit'
plamen plameň
plamének plamienok
plápolati blčať
plátenky gate
pláti planút'
pleskati tárať
pleniti plienit'
plénka plienka
pleskati plieskať
plésti pliest'; — **se** tmolit' sa;
 miast' sa; — **se do** starať sa
 do
pleš plešina
plešatý plešivý, plechavý
pletichář pletkár
pletichy pletky
plíce plúca
plíčky plúcka
plíseň pleseň
plískanice metel, fujavica
plísni hrešiť, karhať
plíšek plieš/ek, -ok
plíti plúť
plížiti se kradnúť sa, plazit' sa
plotna sporák
plouti plúť, plávať
plůtek plôtik
plýtvat' plytvať', mrhať
pníti se pnút', vypínať sa

pnouti pnúť
poberta zlodej
pobídka povzbudenie
pobíhati pobehovať
pobízeti pobádať, ponúkať
pobouřiti pobúriť
pobuda tulák, zkaderuka zka-
denoha, odkundes
pobýti pobudnúť, meskať, za-
baviť sa
počátek počiatok
po čtyřech štvornožky
podati si žádost podať si, za-
dať žiadosť, prosbu
podávky vidly
podbíratí se (rána) sbierať sa
(rana)
pode- podo-
podejítí podísť
podejmouti se vziať na seba
podél, -ný pozdĺž, -ny
podešev i podošva
podezdívka podmurovanie,
podstienka
podezírati podozrievať
podhlavnice poduška, hlav-
nica
podívan-á, jítí na -ou ísť na
diváky
podivnůstka čudná záľuba
podjížd'ka podídenie
podlaha dlážka
podle podľa
podlehnouti podľahnúť
podloubí podlubie
podloudný podludný
podlouhlý podlhovastý
podmáslí cmar
podmínka podmienka
podobati se ponášať sa na
po dobrém podobrotky
podojení pôdoj
podomek sluha
podpaždí pazucha
podpírati podopierať

podpůrný podporovací
podraziti (boty) podbiť
podřící se prerieknúť sa; **pod-**
řekl se jazyk sa mu šmy-
kol
podřimovati podriemkavať
podříznouti podrezať
podruh želiar
podsažení podšívka
podstarší starší tovaryš
podstěnek podstemie
podsvinče prasa ceciak, svinča
pod'ubaný (v tváři) rapavý
podváděti podvádzať
podvazek podväzok
podviest' oklamať, previesť cez
lávku
podvržené dítě premieňa, pod-
hodenča
podzim jeseň
pohádka rozprávka, povest'
pohaněti pohaniť
poháněti poháňať
pohladi pohladkať, obtúliť
pohlavek zaucho
pohlavkovati zauškovať, dať,
vylepiť zaucho
pohled pohľad
pohlédnouti pohladať, pozreť,
pohliadnuť
pohlížeti pozeráť, dívať sa
pohmožditi doráňať, udreť
pohnouti pohnúť; pomknúť
pohodný dráč, konidráč
pohotově naporúdzi
pohrabáč kutáč
pohřbíti pochovať, pohrobiť
pohříchu bohužiaľ
pohřížiti se pohrúžiť sa
pohružka vyhrážka, hrozba
pohunek paholok
pochoditi dobře dobre obísť
pochopiti porozumeť
pochůzka pochôdzka
pochva pošva

pochvíli i o chvíľu
pojednání pokonanie; rozprava
pojednou naraz, zaraz
pojem i pochop
pojítí zdochnúť, skapat'
pojízďeti chodiť na voze, koni,
vozmo, koňmo
pojmuti pojať
pokáceti porúbať, povytínať;
porúcať
pokáletí pošpinit', zabрызgat'
pokárati pokarhať
pokavad pokiaľ, kým
pokaždé zakaždým
pokdy míti mať čas, kedy
pokladna pokladnica
pokladní pokladník, -čka
poklička vrchnák, pokrývka
poklopec rázporok
pokoj izba
pokojská chyžná
pokradmo ukradomky
pokrčiti (rameny) mrdnúť (ple-
com), stisnúť (plecmi), po-
krkvať (šaty)
pokrouťka okrúťka
pokrutiny pagačiny
poledne poludnie
polehávati polihovať
polehoučku polahúčky
polekati nalakať, nastrašiť
polévka polievka
polibek bozk
políbiti pobožkať
políček zaucho
polknouti prehltnúť, preglg-
núť
pololetí polrok, polročie
poloostrov polostrov
polštář poduška (vankúš)
pomásti se pomiasť sa
pomezí pomedzie
pomíjeti pomíňať
pomlázka šibačka, oblievačka
pomlouvati ohovárať

pomluva klebeta
pomůcka pomôcka
ponejprv (po)najprv
ponejvíce najviac
ponenáhlu ponenáhlo, po-
maly
poněvadž lebo, pretože
ponoukati ponúkať
ponůcka ponôcka; bdenie
ponurý pochmurný
popel popol
popis opis
popleta chumaj, chmuľo
popouzeti popúdzat'
popravčí kat
popříti odtajit', zapreť
popsati popísať; opísať
poptati se opýtať sa
pořád neprestajne
pořádati usporiadať
pořádek poriadok
pořádný poriadny, statočný
porážeti (dobytek) zabíjať,
zakálat'
poříčí poriečie
poříditi (si) vykonať, vybaviť;
zaobstarat' (si)
pořídku zriedka
poroučeti komu porúčať, roz-
kazovať; (poručeno Bohu):
— se porúčaťsa
po ruce naporúdzi
poručení: vyříd'te mé — pa-
nu... dávam pozdravovať
pána...
poručník i tútor
porůznu tu i tam
porvati se pobiť sa
posavád dosiaľ, posiaľ, doteraz
posel posol
posíci pokosiť
posléze napokon
poslyš! počuj!
posmívati se posmievať sa
posnídávka desiata

posouvati posunovat'
pospíchatí spechat', ponáhlat'
sa; s čím píliti s; súrít' čo
postrádati nemať, chýbať
postrádal jsem vás chýbali
ste mi
postraněk postranok, pobočka
postroj koňský štvorne, postroj
postýskati si požalovať sa, po-
ťažkať si
posud posiaľ
posupný gánivý
posvátný posvätný
posvícení odpust, hody
posypátko posypadlo
pošilhávati škúliť, poškuľovať
pošmourný pošmurný
poštívati štvat', huckat'
potáceti se tackať sa
potápěč potápač
potázati se se zlou zle si pora-
dit', zle obísť
potěh remeň
potírati natierať
potkati stretnúť
potměšilý potmehúdsky
potřeštěný streštený
potříti (barvou) natreť; (koho)
pobiť, zničiť
potud potiaľ
potucha tušenie
pouhý púhy; číry
poup/átko, -ě púpätko, púpä
poustevník pustovník
poušť púšť, pustatina
pout' pút'
poutati pútať, putnať
práce práca, robota
pouto puto
pouzdro púzdro, (na péra) pe-
rovník
povedený podarený, prešibaný;
prefíkaný
pověděti povedať
povidla lekvár

povijan povojník
povlak obliečka
povlovný ponenáhly, pomalý
povozník vozár
povstati povstať; skrsnúť
povzdáli opodiaľ
povždy vždy
pozadu i na ostatku
pozbyti pozbudnúť, prísť o
pozdě(ji) pozde(jšie), neskoró,
neskoršie
pozírati pozerat'
pozitří pozajtre
po zlém pozlotky
poznenáhlu znenáhla
pozpátku pozpiatky; — **jíti**
zpätkovať
pozůstalý pozostalý
pozůstatek pozostatok
pozvednouti pozdvihnúť
požár požiar
požiti pojest'; zjest'
požit/ek, -kář pôžit/ok, -kár
požitky (plat) požitky
pracka pazúr, laba
prádelna práčna i práčoveň
prádelna priadelňa
pradlena práčka
pradlena priadka
prádlo i bielizeň ž.
práchnivěti práchnivet', dup-
neť
prám kompa
pranic zhola nič
pranýř pranier
prapor prápor i zástava
prasátko prasiatko
prase prasa
prasinec chliev
přástky priadky
praštiti uderiť; — **o zem**
hodit'
přátelé priatelia
přátelský priateľský
přáti si priať, želať si

praviti vraveť, hovoriť
pravítko i lineár
pražirna pražiarňa
prebroditi prebŕst', prebŕdnuť
prece preca, jednako
preclík praclík
precpati prepchať
přede- predo-
predělati prerobiť
predem vopred
predení pradenie
predepsati predpísať: — daně
 vyrubiť
predchůdce predchodca
predivo pradivo
predjížděti predháňať
predloni predlani
predměstí predmestie
predně najprv, predovšetkým
predsíň predizba, pitvor
predstižený predstihnutý
preháněti prepínať, zveličovať
prehánka prehánka; přška
prehlídka prehliadka
prehýbati prehýnať, prehybo-
 vať
prehrští priehrstie
prejeti prejsť
prejížděti pre/chodiť, -chá-
 dzať
prekládati prekladať
prekot: o — ozlomkrky
prekotný prenáhlený
prelétnouti prelietnuť
prelícení súdne pojednávanie,
 prelícenie, rokovanie
premílati premieľať
premítati premýšľať
premluviti prehovoríť
prepjatý výstredný
predělati prerobiť
preptávati se vypytovať sa
pres cez
preslice praslica
preškrtnouti prečiarnuť

prešlapovati prešlapovať, pre-
 mínať sa
převážně zväčša
prevor prior
prezdívati prezývať
prezírati koho pozeráť sa svr-
 chu na
prezka pračka
prezmen mincier
prezůvka galoša
prchati utekať
prchliv/ý, -ost prchk/ý, -ost'
při- pri-
příbuzenstvo príbuzenstvo,
 rodina, pokrvní
přibylý pribudnutý, prišlý
přič priek
přičel priečel, drevce, sprušel
přičestí príčastie
přičetný pri zdravom rozume
přičiti se priečiť sa, príkrit' sa
přička priečka
přičný priečny
příd' lodi predok
přidech prídych
přídomek predikát
přihana potupa, hana
přihlížeti prizeráť
přihoditi se stať sa
přihořklý prihorklý, horkastý
přihrnouti se prihrnúť sa
přicházeti prichádzať
přichvátati prihrmeť, pribehnúť
přijeti prísť
příjezd príjazd, príchod
příjmení priezvisko
příklop príklop, príchlop
příkop priekopa
přikoří priekora, priekorie
přilba prilba, šišak
přiměřený primeraný
přiměti primáť
přímou rovno, priamo
připadlo mi prišlo, zišlo mi na
 um

připíjeti pripíjat'
připomínka pripomienka
připouštěti pripúšťat'
přípřež prípraž'
přiřknouti prisúdit'
příručí pomocník
přisedící prisediaci
přismahlý pripálený, ožehnu-
 tý
přispívati prispievat'
přísti priast'
přistojný vhodný, slušný
přisvědčovati prísvedčat'
příště budúcne
příští budúci
přitahovati pritaťhovat'
přítel priateľ
přitisknouti pritlačit'
přítrž učiniti urobiť koniec
přivřítí privret'
příze priadza
přízeň priazeň
příznivý priaznivý, prajný
prkno doska
pro- pre-
probošt prepošt
probůh pre Boha
proč prečo; **-pak ne?** — by nie?
pročež a preto, tedy
prodej predaj
prodlévati meškať
prodloužiti predĺžiť
prodlužiti predĺžiť
prohlásiti vyhlásit', osvedčit' sa
prohlídka prehliadka
prohlubeň priehlbeň
prohoditi nadhodit'
procházka prechádzka
projev prejav
projíti prejsť
prokázati preukázat'
proklestiti prekliessit'
prokletý prekliaty
proláklý preliakly
prolínati prenikat'

promarniti premárnit', pre-
 mrhat'; odpeľat'
promíjeti prepáčiť
promítati premietat'
přemluviti prehovorit'
pronajmouti prenajat'
prořídly preredlý
prosím (při děkování)
 vd'ačne, prosím
prosinec december
proslov prívet; úvodné slovo
proslouti preslávit' sa
prostěradlo prestieradlo,
 plachta
prostor priestor
prostraný priestraný
prošťárati prekutat'
protějši protaťjši
protiviti se protivit' sa, prí-
 krit' sa
proud prúd
proutěný prútený
proužek průžik
prováděti prevádzat'
provdati se vydat' sa
prověsti previesť (čím); — co
 vykonať
provždy navždy
prozatímni dočasný
prsten prsteň
prů- prie-
průčelí priečelie
průduška priedušnica
průhledný priehľadný
průhled priehľad, priezor
průchod priechod
průjem hnačka
průměr priemer
průmysl priemysel
průvod sprievod
průvodka sprievodka
prý vraj
pryč preč
psací písací
psanec vyhnanec

psáti písať
pšenice pšenica
ptačí vtačí
pták vták
ptáti se pýtať sa
půda pôda; (v domě) povala,
 pôjd
pudivír pudivietor
puchřeti šuveriť sa
puchýř pluzgier
půjčiti požičať
půjčka pôžička
půjdu pôjdem
puklice vrchnák

půl poi-, polovica
pulec i žubrienka
puntičkář punktičkár
puntík hodka, punkt
pů- pô-
púst pôst
půtka potýčka
půvab pôvab
původ pôvod
pysk i gamba
pyšniti se pýšit' sa
pytel vrece, pytel
pytlák pytliak
pytlík vaček, miešok

R, Ř

řád rád; rehoľa
rada (soudní a pod.) radca
 (súdny ap.)
řada rad
raději radšej
řádek riadok
řaditi radit'
řaditi vystrájat' vyčíňat'
radní (městský) radný pán,
 radca; (na vsi) přísazný
rajské jablíčko rajčina
rákos trst', trstina
rákosí trstie, šašie
rákoska trstenica
rameno i ramä; plece
rampouch strechulec, ciagol
rámus hrnot
rána rana; (z pušky) výstrel
ranec batoh
ras dráč
řasa riasa; (oční) obrvy
rašit' pukať
rázem razom, naraz
raziti (cestu) kliesnit'
razítko pečiatka
rčení zvrat
rdousiti hrdúsit'

řečište riečište
ředitel riaditeľ
řediti riedit'
ředkev reďkev, reďkovka
řehtačka rapkáč
rejstřík register
řecký grécky
Řek Grék
řeka rieka
řekněme povedzme
řemínek remienok
rendlík rajnica
řeřáb jarab
řeřicha žerucha
řešiti riešit'
réva vinič, reva
řevnivý žehravý
rez hrdza
rezavěti hrdzavet'
řezanka sečka
řezník mäsiar
řež seč
říci riecť, povedať
řičeti ručať
říčka riečka
řidič vodič
řídící učitel správca školy

říditi riadiť, (auto) viesť; spravovať (ústav)
řidký riedky
řidnouti rednúť
řidší redší
řihati grgať
říje ručanie
říjen október
řikadlo porekadlo
říkati vraveť, hovoriť
řinčeti rinčať
říše ríša
řítiti se rútiť sa
řízek rezeň
řízení riadenie
řízky (z řepy) rezky
říznouti rezať
řízný rázny
řku reku
robě dieťa(tko)
robota panština
rohlík rožtek
role roľa
rolnička spiežovec
rorýs dáždovník
rostlina rastlina
roští raždie
roubení srub
roubovati štepiť
rouhati se rúhať sa
roucho rúcho
rouno rúno
roura rúra
rouška rúška, rúško
routa ruta
rovněž rovnako, jednako
rovnou rovno
roven (ty si mi) roveň; **není mu nikdo** — nemá páru
rozcestí rázcestie, rázputie
rozcuchaný strapatý
rozcuchati rozcuchať, rozkudliť, rozstrapatiť
rozčertiti se napaprčiť, rozsrdiť sa

rozčísnouti rozčesnúť
rozdělati rozrobiť; — **ohěň** založiť ohěň, naklást' ohňa
roze- rozo-
rozednívá se brieždi sa, svitá
rozejíti se rozísť sa
rozeklaná větev rázsocha
rozepře rozopra
rozevříti roztvorit'
rozhlížeti se obzerať sa
rozinka hroziienka
rozjeti se rozísť sa
rozjížděti se rozchádzať sa
rozkacený nasršený
rozkvetlý rozkvitnutý
rozlehlý rozlahlý
rozlétnouti se rozleteť sa
rozloučiti se rozlúčiť sa, odobrať sa od
rozmazliti rozmaznať
rozmíška škriepka
rozmrzely namrzený
roznemoci se ochoreť
rozpakovati se byť v pomykove, v rozpakoch
rozparek rázporok
rozpětí rozpätie
rozpúliti rozpolit', rozdvojit'
rozpustilý samopašný
rozsáhlý rozsiahly
rozsápati zadláviť
rozšlapaný rozšliapaný, rozčaptaný
rozsévač rozsievač
rozstonati se ochoreť
roztahovati se nadrapovať sa
roztáti roztopiť
roztřepiti rozstrapatiť
roztrhati roztrhať; zodrať
rozváděti rozvádzať
rozvětvti se rozvetviť sa, rozkonáriť sa
rozvztekný rozbesnený
rozžhaviti rozžeraviť
rožeň ražeň

rtuť ortuť i živé striebro
ručník uterák
rukojeť rukoväť
rumy zrúcanina
rumpál hriadel
rústi rásť
různice svada
různý rôzny
růže ruža
růžek rožok
růženec ruženec i pátričky
rváč i bitkár
rvačka ruvačka, pračka, bitka

řvátí revať
rybíz rybezle i viničky
rýč rýľ
rýha ryha
rychle! chytro!
rychlý i rýchly
rýma nádcha
rys ťah, črta
ryzák rýdzi
ryzec rýdzik
ryzí rýdzi
rzivý hrdzavý
ržátí hržať, rehtať

S

sáček vrecko
sádlo sadlo
sáh siaha
sáhnouti siahnuť
sáknouti siaknuť
sál i sála, sieň, dvorana
salát šalát
samet zamat
samolibost samolúbosť
samorostlý samorastlý, samorodý
samota i laz
saň i šarkan
sápati se chápať sa
sazárna sadziareň
sazba sadzba
saze sadza
sazeč sadzač
sazenice planta, priesada
sázeti sádzať
sázka stávka
sběrací arch sbierací hárok
sběračka naberačka
sběrna sberňa
sbíhati se sbiehať sa
sbíratí sberať
sčetylý sčítaný
sčísti sčítať

sdílný sdielny, shovorčivý
s dostatek nadostač
se so
se- so-
sebranka sberba
seč jsem nakoľko vládzem
sečtělost sčítanosť
sedati sadat'
seděti při tanci sedet' pri tanci
 i drviť mak
sedlačiti sedliačiť
sedlák sedliak
sedm sedem
sedmý siedmy
sednouti sadnúť
sedříti sodreť
sejíti síst'
sele mladé prasa
selhati zlyhať, zluhať
selka sedliačka
selský sedliacky
semlíti zomleť
senoseč kosba
seprati sprat'
sepsati spísať
seřaditi postaviť do radu
seříznouti srezat'
servati se pobiť sa

sesouti se sosuť sa
sešit sošit
sešlý spustený, ostarelý, sošlý
setba siatba
setina stotina
setkati se stretnúť sa
setmíti se sotmeť sa
setnina sotnina
sezení zasadnutie
seznam soznam
shlédnouti shliadnuť
shluknouti se shrknúť, shluknúť sa
shledan-á svídanie; **na -ou** do videnia!
shníti zhniť
shromáždění shromaždenie
shůry shora, s neba
scházeti chýbať; — **se** schádzať sa
schliplý zronený; **se -m oca-sem** s ovisnutým chvostom
schopný k súci na
schovanka chovanica
schovávačka schováavanka
schůdek schodík
schůdný schodný
schůze schôdza
síci siecť, kosiť
síla sila
sílicí posilňujúci
síleti silneť, mocneť, dužeť
síň sieň
sípati chripeť
sírník sírník, zápalnička
sirý i osirelý
sít' sieť
síti siať
síto sito
sjízdny sjazdný, schodný
sjížděti se schádzať sa
skála skala
skládati skladat'
sklapnouti; sklaplo mu poľahlo mu, skĺzlo mu maslo s chlebíka

skláti sraziť, preklat'
sklenice pohár, sklenica
sklep pivnica
sklepník čiašnik
sklíčiti sklúčiť' i zroniť
skliditi odpratať; (s pole) sviezť
sklípek pivnička
sklizeň svážka; úroda
sklízeti (obilí) svážať
sklouznouti sklíznuť
skoba klinec
skoliti skoliť, sraziť, ovaliť
skopec škopec
skopové škopovina
skořápka škrupina
skořice škorica
skot rožný statok
skoupý skúpy
skráň škraňa
skrblik skývražník
skrbliti skývražiť
skrčiti se skrčiť' sa, učupiť sa
skřeček škreček, chrček
skřek škrek
skříň skriňa
skřípati škrípať
skřípnouti škrípnuť
skřítek škriatok
skřivan škovran
skrojek krajec, okruch
skulina i škára
skuliti se skotúlať sa
skutečný skutočný
skvoucí skvúci
skvrna škvrna
skýva skyva, smida
slabikář šlabikár
slábnouti slabnúť
sládek sládok
slaneček haring
slánka i soľnička
slavný slávny
sleď i haring
slehnouti slahnúť. (o zemi) uľahnúť

slepice sliepka, kura
slepýš i slepých
slézati sliezat'
sličný pekný
slída slúda
slíditi slieďit'
slinták podbradník
slípka sliepka, kura
slíti sliat'
slitovati se slutovať sa
slivky slievky
sloup stĺp; — **prachu** kúrňava
sloupati ošúpat'
slouti slúť
sloužiti slúžiť
sluch i slych
slupka i šupa
slušetí pristat'; -se slušať sa,
 svedčiť sa, patriť sa
slůvko slovko
služka služka
slynouti čím byť preslávený
slyšetí slyšať, počuť
smáti se smiať sa
smečka svorka
smekati klobúk strhnúť, sňať;
 — se šmýkať sa
směnka zmenka
směrodatný smerodajný
směska spolnica, polovina
směsti smiest'
směstnati se zmestiť sa, spratať sa
smetana smotana
smetí smeti
smích smiech
smířiti smieriť
smíšek smieško
smlouva smluva
smlouvati jednat' sa; — se
 ushovárať sa
smrákati se mrkať
smrk sopeľ; (strom) smrek
smrkati siakať
smůla smola

smutek smútok
smyčec sláčik
smyčka slučka
smýčiti vymetat'
smyknouti se šmyknúť sa, poklznúť sa
smyšlenka výmysel
smýšleti smýšľať
snad snád', azda, hádam, vari
sňatek sobáš
snáze ľahšie
snědý počerný
sněhulák snehuliak
sněžěnka snežienka, podsnežník
snídání raňajky
snídati raňajkovať
sníh sneh
snílek rojko
snísti zjesť
snítka snietka, halúzka, konárik
snížek sniežik
snoubenec snúbenec, oddanec
snoubenka snúbenica, vere-nica, oddanica
snůška snôška
sobě sebe
sobec sebec
s odpuštěním prepýtujem
soptiti chrliť; zúriť
sou- sú-
soudce sudca
souhláska spoluhláska
souchotiny suchoty, suchotiny
soumar somár
soustružník tokár
souš súš i súšava
soutěž súťaž, súbeh
spády úskoky, krivé chodníčky
spála i šarlach
spánek spánok
spánky slychy, sluchy
spár pazúr
spára škára, štrbina

spěšný spešný, náhly, súrny
spěž spiež
spílati (vy)hřešit'
spíše skorej, skôr
spíže komora
splašiti se zjašit' sa
splašky oplaky
spodky spodné nohavice, gate
spodnička spodná sukňa, spod-
 nica
společně spoločne
spoléhati se spoliehat' sa
spolknouti prehltnúť
sponka i zápinka
spořádati sporiadat'
spousta hřba, kopa, spusta,
 množstvo
spoutati spútat', sputnat'
spřáhnouti spriahnúť
spravedlnost spravedlivost'
spřež sberba
spřežení záprah
sprchnouti sprchnuť
sprostý mrzký
srázný strmý, príkry
srážeti ovoce ráňat'
sřítiti se zrútiť sa
srp i kosák
srpen august
srůsti srást'
ssáti sať, (tele) mlgat', mlzt'
ssavec savec
srstka egreš, polka
sutina zrúcanina
stáčeti stáčet'; — **pivo** čapovat'
stačiti stačit'; — **na co** vládat'
 čo
stahovati sťahovať'; — **zajíce**
 odrať
stařeček starček
stárek starší (tovaryš)
stařena starká, staryga
stáří staroba, starost'
stárnouti starnuť
statečný udatný

statek statok, majer, majetok
státi stát'; -**se** stat' sa, stanem sa
stavěti stavať
stéblo steblo
stěhovati se sťahovať sa
stejný jednaký, rovnaký
stěna stena, múr
stenati stenať, stonat'
sterý storaký
stesk clivost', clivota
stětí s'tatie
stezka i chodník
stezička chodníček
stěžej záves
stěží horko ťažko
stěžovati si sťažovať sa, žalo-
 vat' sa, ponosovať sa
stín stieň, tieň, tóna
stinidlo tienidlo
stinný tienistý
stisknouti stisnúť
stíti s'tať, sotnem
stížnost sťažnosť, ponosa, ža-
 loba
stláti stlať
stlíti stleť
stlouci stlct'; — **koho** nabiť
stmí(va)ti se stmiť, stmievať
 sa
s to býti byť súci na, vládat' čo
stojí: — **za to** je toľko hoden,
ne- za nic nestojí nič, nie je
 nič hoden
stoletý i storočný
stolička stolček (pod nohy)
stonati choret'
stoupnouti stúpiť
stožár stožiar
střádati sporit', honobiť; ukla-
 dať si
strana i bok; **stranou** bokom
straniti strániť
strašák strašiak
strašpytel bojko, strachoš
strava i chova

stravovati stravovať, chovať;	strych jutro, miera zeme
-se stravovať sa	studánka studnička i studienka
strážeň trápenie, starosť	stůl stól
strčiti strčiť, sotiť	stvrzenka poistenka
střelný prach pušný prach	stvůra stvora
střemhlav ozlomkrky, strmhlav	stýskati se cneť sa, byť clivo;
střemcha čeremcha	- si ťažkať si
střenka črienka	sudý i párný
střep črep	suk i hrča
střevíc črievica, topánočka	sukně sukňa
střevlík bystruška, behúnik	sukno súkno
střevo črevo	sukýnka sukienka, suknička
střežiti strážiť; striehnúť	sůl soľ
stříbro striebro	sumec i hrča
střici striežť	sundati sňať
střidati triedať	supěti dychčať, fučať
střídka triedka	svačina olovrant
střidmý triedmy	svačiti olovrantovať
stříhati strihať	sváda svada, hádka
střik strek	svatba svadba
střika/čka, -ti striek/ačka, -ať	svatebník svadobník
stříknutý drgnutý	svátek sviatok
stříleti strieľať	sváti sviat'
střípek čriepok	svatodušní svátky Turíce
stříška strieška	svato- sväto-
stříti se streť sa	svatost svätosť
střízlík striežik, králik	svátost sviatosť
střízlivý triezvy, striezlivý	svaz(ek) sváz(ok)
strkati strkať, sácať; pchať	svázati sviazať
strnouti strnúť, střípnúť, zmeraveť	svědek svedok
strnulý i meravý, zmeravelý, střípnutý	svěděti svrbeť
strojvůdce strojvodca, rušňovodič	své- svoj-
strop povala	světélko svetielko
strouhance strúhanec	svévole samopaš
stroužek struk	svévolný samopašný
strůjce strojca	svěží svieži
strup chrasta	svícen svietnik
struska troska	sví/ce, -čka svie/ca, -čka
strýček strýčik, (otecův bratr)	svíčková sviečkovica
strýčko, (matčín bratr)	svíjeti svíjať
ujček	svině sviňa
	svišť i hvizdák
	svítilna lampáš
	svítiti svietiť

svízel trápenie, ťažkosť, starosť
svižný šibký, svižký
svléci svliecť i vyzliecť
svrběti svrbieť i špeť
svůdce svodca
svůj svoj
sýček kuvik

sypek sovok
sýpka i sypáreň
sýr syr
syreček syrček
syřidlo kľag
syrovátka i srvátka
syrový surový
sžírati zožierať

Š

šalba šalba
šálek šálka
šalmaj fujara
šalvěj šalvia
šarvátka potýčka
šašek šašo, pajac
šátek šatka, ručník; — **kapesní**
 ručníček, šatôčka
šavle šabľa
šejdíř šudier, klamár
šeplati šušlať
šeptem šeptom, šepmo
šereda špata, ohyzda
šeřík orgován
šermíř šermiar
šestinedělka šestinedielka,
 kútnica
šiditi šudiť, klamať, šialiť
šíje šija
šik šík
šílenec šialenec
šíliti šialiť
šilhati škúliť
šilhavec škuľoš, škuľaňa
šindelář šindliar
šípek šípka
šíře šír, -ka, -ava; prísl. širšie
širokánský širočizný
šišák šišak, prilbica
šišlati šušlať
škarpa priekopa
škeble šklabka
škemrati škamrať

šklebiti se šklabiť, šklebiť,
 škeriť sa
škopek vedro
škorpiti se škriepiť sa
škrabanice čarbanica
škrabati škrabať; — **se** škria-
 bať sa
škraloup koža na mlieku
škrkavka i škrkavica, hlísta
škubati šklbať
škůdce škodca
škvarek škvarka, oškvarok
škváry trosky, haraburdy
škvor i ucholak
škytati štikútať, čkať sa
škytnouti štiknúť sa
šlapati šliapať; stúpať na päty
šlápnouti šliapnúť
šle plecnice (traky)
šleh, -ati, -nouti šlah, -ať,
 -núť
šlecht/a, -ic šľacht/a, -ic
šlejšky šúlance
šlem šliam
šlépěj šlapaj
šmolka svetlička
šmouha šmuha
šněrovat' šnúrovať
šňupati šnupať
šňůra šnúra, žinka
šosák malomeštiak
šourati se šúchať sa
špejchar sýpka

špaček škorec; opalok cigary
 špalek nátoň
 špárati šparchať
 špatný zlý (človek); mrcha (čas)
 špejl špilka
 špetka i štipka
 špičatý špicatý, končitý
 špína špina
 špižírna komora
 šplíchatí špliechať, šplachotať
 šplouchati špliechať
 šprým, -aň žart; šibal, figliar
 šroub šraub(a), skrutka
 šťáva šťava
 štěkati štekať, brechať
 štěnice ploštica

Štěpán Štefan
 štěrbina štrbina
 štěrk štrk
 štěstí šťastie
 štika šťuka
 štipec štipka
 štír štúr
 štoudev vedro
 štkáti fikať
 šťourati štúrat', šturchať, špá-
 rat' (v zuboch); zapárat', za-
 drapovať
 šťovík šťavík
 šťuchnouti drgnút
 švanda zábava
 Švýcar Švajciar i Švajčiar

T

tabák tabak
 tady tu
 tah, -ati ťah, -ať
 táhni! prac sa!
 táhnouti tiahnúť
 tajemství tajomstvo
 také tiež, aj
 talíř(ek) tanier(ik)
 tamní tamojší
 tančírna tančiareň
 tanouti na mysli, tanúť, mať
 na mysli
 tasemnice tasomnica
 taška škridla
 taškář šibal
 tání odmäk
 táta tatko
 táti topiť sa
 tatínek tatí/ček, -čko, otecko
 tatrman pajac
 taviti topiť
 tázací opytovací
 tázati se pýtať, opytovať sa
 téci tiecť
 tečka bodka

ted' teraz, včul', včil
 tehdejší tehďajší i vtedajší
 tehdy i vtedy
 těhotná (žena) tehotná, samo-
 druhá
 téměř temä, temeno, vrchhlava
 téměř temer, takmer
 tenoučký tenučký
 tenkrát vtedy
 tentýž tenže, ten istý
 tesklivý clivý
 teskní po cnie sa mu, je mu cli-
 vo za
 těsto cesto
 tetřev tetrov
 též tiež
 těžba ťažba
 těžce ťažko
 težiti ťažiť, dobývať
 těžkopádný ťarbavý
 těžký ťažký
 tchán svokor (manželův otec),
 test' (manželčín otec)
 tchyně svokra (manželova mat-
 ka), testiná (manželčina matka)

tíhnouti kam tiahnuť, ťahať sa
tílko tielko
tím více tým viac, tobôž
tipec pípeť
tíseň tieseň, tvrdza
tisíc láter! sto hrmených!
tisk tlač
tisknouti tlačit' (knihu); -se tis-
 nůť sa, tlačit' sa
tiskopis tlačivo
tiskový tlačový
tišiti se tíšit' sa
tišší tichší
títi ťať
tíže tiaž, ťarcha; přísl. ťažšie
tížiti ťažit'
tkadlec tkáč
tkalcov-ství, -ský tkáč-stvo,
 -sky
tkáň tkaň, tkanivo, tkanina
tklivý clivý
tlačence stisk
tlačiti se tískat' sa
tlachati tárať, búchať dve na tri
tlapa i dlaba, dlapa
tleskati tleskať, tlapkať
tlíti tleť
tlouci tľcť
tlouk tľk
tloustnouti tľstnúť
tlouštík ducko, bucko
tloušťka tučnota; (věci) hrúbka
tlumiti tľmit'
tlumok batoh
tlumočiti tľmočiť'
tlustý tľstý
tmíti se tľmit' sa
tnouti ťať
tolar toliar
tolik toľko, toľme
tolikrát toľkokrát, toľko ráz
topinka hrianka
topírna výtopňa
topiti kúrit'; — **koho** topit'
topivo kurivo

topůrko porisko
touha túha, túžba
toulati se túlať sa
toužiti túžit'
trakař trakač
trampoty trápenie
trapez strapez
trapný trápny
trásne strapce
trásti se triasť sa
trebas trebárs, hoci, čo aj
trefiti trafiť
třenový zub črenovec, čreno-
 vý, žuvací zub
třepiti strapit'
třešně čerešňa
třeštiti trešťať
trhan šklban
trhati uši štiepať, kľať uši
tříbiti cibrit'
třicet tricať
třída trieda
tříska trieska, íver
třísk-ati, -nouti trieskať,
 tresknůť
tříslo trieslo
tříšťka triesočka, trieska, íver
tříštiti trieštit', mliaždit'
tříti tret'
trkati kľať
trknouti drgnůť
třmen strmeň
trn trň
trní trnie
trnitý trnistý
trnouti trpnůť
tropiti vystrájať; — **si** šašky
 robiť si blázna
trouba trúba
troubel trúbelka, píпка, pi-
 pasár
troud trud
trouchnivěti trúchnivet'
troup trulo
trousiti trúsiť

trpce trpko
třpyt lesk, jagot, jas
třpytiti se trblietať sa, jagat' sa
třtina trst', trstina
trubec trúd
trubka trúbka
truhlář stolár
truhlík truhlička
truchliti trúchlit'
trůn trón
trychtýř lievik
trysk cval
tudíž teda
tudy tade, tadiaľ
tuhýk strakoš
tuknouti si štrngnúť si
tulpas bibas, trkvas
tůně hľočina, priehlbeň

tuřín kvaka
tušiti tušiť, šípiti'
tuze príliš, veľmi
tužba túžba
tužka i ceruz(k)a
tváří k zemi doluznak
tvarůžek tvarožek, tvarožtek
tvrdohlavý i výkrutný
tvrdošijně zaťato, tvrdošijne
tvůrce tvorca
tvůrčí tvorčí, tvorivý
tyčiti se týčiť sa
tyčka týčka
týden týždeň
tyfus týfus
tykev tekvica
týl tylo
týž tenže, táže, tože

U

úběl úbel, belost'
ubíhati ubehať
ubíratí uberať; — **se** poberať sa
ubohý úbohý
ubožák, -áček úbožiak, -iatko.
 bedár
ubrousek obrúsok, obrúštek
úbytě suchoty
ubývati ubúdať, ubývať
ucourati zafúľať, uvláčiť
ucpati upchať
ucpávka zapchávka
uctíti uctiť
učarovati porobiť
účetní účtovník
účetnictví účtovníctvo
udati udať, oznámiť
udělati urobiť
udeřiti uderiť, udreť
udírna udiar/eň, -ňa
uditi údiť
údolí údolie
ufrnknouti ufujazdiť

uhel uhol; žúžol'
úhel uhol
uhelné doly uhoľné bane
Uher Uhor
uhlazovati uhládzať
úhledný úhľadný
uhlídati zazreť, uvidieť; ustrážiti'
uhlíř uhliar
uhnouti uhnúť
úhona i poškvrna, škoda
úhor i prieloh
uhorívati uhorievať, uhárať
uhospodařiti si zgazdovať si
uhranouti urieciť, urieknuť
uchazeč uchadzač; pytač
ucházeti se uchádzať sa; **uchá-**
zí to to zbaví
ujde to to zbaví
ujetá cesta vychodená
ujistiti uistiť
ujišťovati uisťovať
ujíti ujst'; **ušlo mi** nezbadal
 som

újma ujma
ujmouti se ujať sa
ukápnouti ukvapnúť
ukládati ukladať; — **o život**
 úklady strojit
úklid riadenie, upratovačka
uklízeti upratovať, obriaďiť
 izbu
ukolébat ukolembať, ukolísat
ukolébavka uspávanka, kolembanka, kolísanka
úkosem šikmo
ukrásti ukradnúť
úkradkem ukradmo, ukradomky
ukvapiti se prenáhliť sa
ulehčiti uľahčiť
ulétnouti ulietnuť
ulíti uliatiť
umazati zababrať
umdlévati zomdlievať
uměti vedieť (úlohu)
umíněný zanovitý, zaťatý
umíniti si (za)umieniť si
umíráček umierač/ik, -ek
umírati umierať
umístiti umiestiť
umluviti se ushovoriť sa
umouněný zafúlaný
umříti umrieť
úmysl úmysel
unáhliti se prenáhliť sa
unaviti unaviť, ukonať
únor február
úpadek úpadok
upachtěný zadychčaný
upamatovati se upamätať sa
úpatí úpätie
upejpati se okúňať sa
úpěti upeť, kvíliť
upír i vampír
uplácati utlapkať
uplácti uplácať
upláchnouti ufujazdiť
úplněk spln

uprchlík i ubehlík
upřímný úprimný
upříti upreť (oči); odtajiť
úprkem ozlomkrky; — **vyběhnouti** vytrieľiť
úředník úradník
uřícený uhriaty, zadychčaný
uřknouti urieciť, urieknuť
uřknutí úrek
urostlý urastený, driečny
urousati zarosiť, zamáčať
usazenina usadlina
usazovati usádzať
used/ati: až srdce -á až srdce
 puká
usedlost usadlosť (povahy);
 majetok, gazdovstvo
useň vyrobená koža
úsloví rečenie, zvrat
úsměšek úsmešok
usmívati se usmievať sa
usmrkaný sopľavý
usnouti zaspáť
uspíšiti posúriť
uspořádati usporiadať
ustávati prestávať
ústečka ústočka
ústřižek ústrižok
ustrnouti ustrnúť; strpnúť; —
 se smilovať sa
ušíti ušiť
úšklebek úšklabok, úškrn
ušlapati ušliapať
úštepачný štipľavý
úštěpky úštipky
uškknouti uštipnúť, uhryznúť
utéci utieciť
úterý utorok
útes i bralo
utíkati utekať, ale utiekať sa
 o pomoc
utírati utierať
utisknouti utisnúť
utišiti utíšiť
utkati se stretnúť sa; potýkať sa

utlouci utľet'
utíti ut'at'
utřiti utret'
utržiti utržit'
útulek útulok
uváděti uvádzat'
uváletí uválat'
uvarovati se vystríhat', chrá-
nit' sa
uváznouti uviaznuť
uvedený spomenutý
uvědomění povedomie
uvězniti uväzniť

uvnitř dnu, vnútri
úvod šestinedělky vádzka
uvozhřenec sopliak
uvozovky úvodzovky
uzardíti se zapýřit' sa
uzel uzol
uzenina údenina
úzký, dostal se do úzkých do-
stal sa do klepa
uzráti uzreť, uzrejem
uzříti uzreť, uzrem
užitek úžitok
úžlabina úžlabina

V

vak torba, kapsa
válcovati valcovat'
válec valec
váletí válat'
válka vojna
vánek vánok
vánice fujavica
vánoce Vianoce
vánočka pletenák
varhánky záhyby
varhany organ
varhaník organista
vari! přeč!
varovati vystríhat', chránit'
varovný varovčivý
váti viať
Vavřinec Vavro
vázanka viazanica
vázati viazať
váznouti viaznuť
včetně včetne, počítajúc v to
vdá(va)ti se vydat', vydávat' sa
vdavky vydaj
vděčný vďačný
vdechnouti vdýchnuť
ve- vo-
vedle vedľa
vedro horúčava, pála

věhlas sláva
vejce vajce
vejítí vojst'
velbloud veľblúd, ťava
vele- veľ-
velectený veľactený
velezrada vlastizrada
velikonoční veľkonočný
velikonoce Veľká noc
veliký i veľký
velmi veľmi, veľa
vemeno i vemä
ven von
věneček venček
venkov vonkov, vidiek
venku vonku
vepř(ík) brav(ček)
vepřový bravčový
vepsati vpísať
ve psí na psí triciatok
veřeje podvoje
věrozvěst vierozvest
veskrze voskrz
vesměs všetko, vôbec, vonkon-
com, napospol
ves dedina
vesnice dedina
vesnický dedinský

vespod naspodku
vespolek spoločne, vospolok
vésti viesť
veš voš
věseti vešať
veškeren všetok
veta je po je mu veta, je po ňom
veteš staré šaty, handry, starina
větev vetev i vetva, konár
vetchý i chatrný, slabý
vetknouti vpichnúť, votknúť
vetřelec votrelec
větrný vetrný, veterný
větší väčší
většina väčšina
větroplach jašo, pudivietor
vevnitř dnu, vnútri
vévoda vojvoda
vezdíti vmurovať
vězeň väzeň
vězení väzenie
vězeti väzeť
věznice väznica
vézti viezť
věž veža
více viac
vidle vidly
vích viecha
víko viko, veko, vrchnák
vím: pokud — nakoľko viem
vindra babka
vínek venček
vinný vínny (od víno)
víno víno; hrozno
vinobraní -nie i obaračka
vinouti vinúť
vír i krútnava
víra viera
vískati ískať
víšek vieška
víti viť
vítr vietor
vížka viežka, vežička
vjeti vojst'; vjachať
vjezd vjazd

vjížděti vchádzať
vkouznouti vklznúť, suchnúť
sa
vláčeti vláčiť; — **pole** brániť
vláha vlaha
vlahý vlašný, letný
vľajka i zástava
vlásenka vlásnička; parochňa
vľastovka lastovica
vláti vľať, vľať
vľče vľča
vľétati vľietať
vľéztí vľiezt'ť
vľeže ležiac, ležiačky
vľídný vľúdny
vľiv i vľplyv
vľočka (sněhu) páper
vľouditi se vľúdiť sa
vľoupati se vľámať sa
vměstnati se vmestiť sa
vměšovati se miešať sa
vmísiti se zamiešať sa
vne von, vonku
vnější vonkajší
vnitř dnu, vnútri
vnitřnosti vnútornosti
vniveč vnivoč; **přijíti** - vyjst' -
vodítko vodidlo; smernica
voják vojak
vojtěška lucerna
volař voliar
vole hrvoľ, zoboľ
volba voľba
volný voľný
vor plť
vorař pltník
vosa osa
vous(y) fúzy
vousáč fuzáň, fuzáč
vozher sopel
vozka paholok; kočiš
vplížiti se vošmyknúť sa, vklz-
núť
vpovzdáli obďaleč
vpředu napred(ku)

vprostřed uprostred
vrána vrana
vrata vráta
vratký i kolísavý
vrávorati tackat' sa
vraziti vrazit', zapret' do
vrba vrba
vřeštěti vreštat'
vrhnouti vrhnút'; — **se** hodit' sa
vrchol i kosorec, vrcholec (stromu)
vrchovatý vrchom nameraný
vřelý vrelý; vrúci, vriaci, horúci
vřídlo vriedlo
vřískati vrieskat'
vříti vret'
vřítiti se vrútit' sa, vtrielit'
vrkati hrkútat'
vrněti mrnčat'
vroubek vrub, zárez; rováš
vroucný vrúcný
vrstevník vrstovník, rovesník
vrzati vřzgat', vrzat'
vsaditi (keř) vsadiť; — **se**
 o stavit' sa o
vsázka stávka
vstáti vstať
vstoupiti vstúpit'
vstríc v ústrety
vsunouti vsunút'
všecek všetok
všední všedný; — **den** robotný
 deň
všečen všetok
všeli/ký, -jaký všelijaký, všakový
všimnouti si všimnúť si, zbadat'
vštípiti vštepit'
všude všade, všadiaľ
všudybyl všadebol
vteřina sekunda
vtírati se natískat' sa
vůbec vôbec
vůči voči

vůčihledě navidomoči
vůdce vodca
vůdčí vodčí; vedúci
vůkol vókol
vůl vól
vůle vóla
vůně vóňa
vůz voz
výběžek výbežok
vybíratí vyberat'
vybouřiti se vybúrit' sa
vybroušiti vybrúsit'
vybuchnouti vybúšit'
vyburcovati vydurit'
vyceniti vycerit'
vycepovati vycibriť
vycíditi vycúdit', vyčistiť
vycpati vypchat'
vyčenichati vyňuchat'
výčep výčap; krčma
výčet vyčítanie
vyčichnouti vypáchnuť
vyčiniti vyhrešit', znosit'
vyčnívati vyčnievat'
vyčísti komu vyčítat'
výdej (peněz) výdaj; výdavok
vydání vydanie (knihy)
vydatný výdatný
výdech výdych
vydělati vyrobiť (kúži); zarobiť
 (peníze)
výdělečný zárobkový
výdělek zárobok
vyděrač vydierač, úžerník
vydíratí vydierať
vydržíti vydreť
vyfintěný vycifrovaný
vyhladlý vyhladnutý, hladný
vyhladověti vyhladnúť
vyhladoviti vyhladovať
vyhlášený povestný
výhled výhľad
vyhlídka výhľad, vyhliadka
vyhlížeti vyzerat'
vyhnouti se vyhnúť (sa)

vyhřívati vyhrievat'
vyhrožovati vyhrážat'
vyhrůžka vyhrážka
vyhublý vychudlý, vycivený
vyhýbati vyhýbat', vyhýnat'
vyhynouti vyhynút', vykapat'
vycházeti vychádzat'
vycházka vychádzka
vychloubati se chvastat', pý-
 šit', vystatovať sa
vychrtlý vycivený
vyjádřiti vyjadrit'
vyjeti vyjsť
výjev výjav
výjezd výjazd
vyjezditi vychodit', vyjazdit'
vyjímati vyjímat', vynímat'
výjimka výnimka
vyjmenovati vymenovať
vykáceti vyrúbat'
výklenek výklenok
vyklestiti vyklčovať
vyklestiti vyrezať, vymiškovat'
vykliditi vypratať
vyklubati se vykľuť sa
vykotlaný (zub) vyknísaný;
 (vrba) bútlavý
vykouřiti vyfajčiť (tabak), vy-
 okiadať (izbu), vykúriť (zka-
 de)
vykrucovati vykrúcať
vykutálený prefíkaný, figliar
vylívati vylievať
vyloučiti vytvorit', vylúčiť
vyloupati vylúpať (jadro)
vyloupiti vylúpiť, vlámať sa do
vyloupnouti vylúpiť (jadro)
vyměřiti daně vyrubiť
vyložiti (mrtvolu) vystreť
vymáčknouti vytlačiť
vymetati (obilí) klasit' sa
výměnek výmenok
vyměnění vymeniť, vyčarovat'
vyměřovati vymeriavať
vymílati vymieľať

vymíniti si vymieniť si, dať si
 podmienku
výminka výmienka
vymítati vyháňať
vymknouti se umknúť; — si
 vytknúť si (ruku)
vymluviti vyhovoriť
výmluvnost výrečnosť
výmluvný i výrečný
vymnouti vymäť i vymnúť
vynasnažiti se vynasnažiť, po-
 usilovať sa, hľadať, aby
vyndati vyňať, vybrať, vyložiť
vypadati (dobře) vyzerat'
vypleniti vyplieniť
vyplísni vyhrešiť
vypořádati se porátať sa
vypoulený vyvalený, vyplaš-
 tený, vypučený
vypravěč vyprávač
vyprahlý i zahorený
výprask bitka
vyptávati se vypytovať sa
vyražení zábava
vyřídilka dobrá huba, papuľa
vyříditi vybaviť, odkázať ko-
 mu čo, oznámiť
vyřítiti se vyrútiť sa, vytrielit'
výrostek výrastok; parobok
vysílati vysielat'
vysmívati se vysmievať sa,
 vyškierať sa
vysmrkati se vysiakať sa
vyspěti vyrásť
vystoupiti vystúpiť
vystrčiti, vystrčiť, vytrčiť
vystríhati vystrihať (látku);
 -se vystríhať sa
vystríknouti vystrieknuť
vystrkov brdárka
vystrnaditi vypichnúť
vysvěcený vysvätený
výše výška; prísl. vyššie
vyšinouti vyšinúť
vyšmatlati vyčaptať

vyštourati vyňuchat'
vytáčka výkrut, -a
výtah výťah
vytápěti vykurovat'
vytčený spomenutý
výtěžek výťažok
vytisknouti vytisnúť; vytlačiť
 (knihu)
vytíti vyťať
vytopiti (pokoj) vykúriť
vytřeštiti oči vytreštit', vy-
 plaštit', vypučit' oči
vytříbený vycibrený
vytrysknouti vystrieknuť
vyváděti vyvádzať; vystrájat',
 vyčíňat'
vyvažovati vyvárat'
vyvésti vyviest'; vykonať; vy-
 paratit'
vyvrtnouti (nohu) vytknúť (si)
vyzíratí vyzerat'
vyzouti vyzuť
vyzpovídati vyspovedať
vyzráti na chytiť, dostať koho
vyzvídati vyzvedať
vyždímati vyžmýkať
vyžilý vyžitý
vyžle vyžla, y
vzbouření vzbura
vzbouřiti se vzbúriť sa

vzdáliti se vzdialit' sa
vzdech vzdych
vzejíti vzísť
vzepnouti se vzopnúť sa
vzepříti se vzopret' sa, odpo-
 rovať
vzhled vzhľad
vzhledem k vzhľadom na...,
 lepšie: strany toho
vzhlednouti vzhliadnuť
vzhůru hore
vzkaz i odkaz
vzkázati odkázať
vzlétnouti vzlietnuť
 vzlyk vzlykot
vzmužiti se vzmužiť sa; po-
 chlapiť sa
vzniknouti vzniknúť; skrsnúť
vzníti se vzňať sa, vzbĺknuť
vznítiti vznietit'
vzpoura vzbura
vzplanouti zblĺknuť, vzplanúť
vzpouzeti se odporovať; (**kůň**)
 jašiť sa
vzprímiti vzpriamiť
vzrůst vzrast
vztáhnouti vzťahnuť
vzteklý (pes) besný
vzteknoti se zbesneť sa
vždyť ved'

Z

zabaviti zhabat'
zabedněný (hoch) zadubený
 (chlapec)
zabedniti zabeďnit', zabeďnit'
zabíhati zabiehať
zabíjeti zabíjať; zakálat' (pra-
 se)
zabiječka zabijačka, zakálačka
zablesknouti zablýsknúť
zabřednouti zabrásť, zabrédnuť
zábřesk brieždenie

zabřesknouti se zabrieždiť sa
zabručeti zamrmlať
zábsti oziabať
zabývati se zapodievať sa, za-
 oberať sa
zácpa zápek
zacpati zapchať
začasté často
začátek začiatok
začazený začadený i udymený
začež za čo

záda chrbát
zadati co podat', predostret';
-si chybu spravit', uponížit sa
zadávti zadlávit'
zadělati zarobit'
zadina výcudky, pozadok
zadlouho zadlho
zadnice zadok
zadrhovati se zadržat' sa
záducha záduch
zadupati zadupať, zadupkať
zádušní mše zádušná omša
zahájiti schůzi otvorit' schôdzu
zahálka záhalka
zahálčivý záhalčivý
zahlédnouti zazreť, zočiť
zhloubati se zahĺbat' sa
záhon(ek) hriadka
zahrada záhrada
zahřívati zahrievať
zahřmíti zahrmet'
záhy včas, skoro
zacházeti s za(ob)chádzať
zachouliti se zababušiť sa
zachutnati zachutiť
zaječí zajačí
zájem záujem
zajímavý zaujímavý
zajeti zajst'; (koho) prejsť
zají/c, -ček zaja/c, -čík, -ček
zajíkati se zajakať sa
zajiskřiti zaiskrit' sa, zjagať sa
zajisté zaiste
zajížd'ka zachádzka, okluka
zájmeno zámeno
zajmouti zajať
zaklíti zakliať
zakokrhati zakikiríkať
zakopnouti potknúť sa
zakřiknouti zakríknúť, za-
 hriaknúť
zakrněti zakrpať
zákrsek zákrsek; (**plod**) grman
zakrslík zákrpatenec; skrček
zakuřovati zakiadzať

zaléhati zaliehať
zalévati zalievať; kropiť
zalézati zaliezať za nehty; za-
 dierať
záliba záľuba
zalíbiti se zalúbiť, zapáčiť sa
zalichotiti se zalíškať sa; zali-
 chotiť sa
zalíti zaliat'
záľudný potmehúdsky
záľusk míti mať chuť, zuby si
 ostrit' na
zámek kaštieľ, zámok; **ve dve-**
řích zámka, zámok
zamhouřiti zažmúriť
zamilovati se zalúbiť sa
záminka zámienka
zamít/ati, -nouti, zamiet/ať,
 -núť
zamknouti zamknúť
zamykati zamykať, zamký-
 nať
zamlklost mlkvosť
zamlklý mlkvy
zamluviti si zahovoriť, objed-
 nať si
zamýšleti zamýšľať
zamžíti zarosiť
zažmourati zažmurkať
zandati zapchať
zaneřáđiti zašpiniť
zánovní novučký
zapalovač zapalovač
zapamatovati si zapamätať si
zápasiti zápasit', ísť za pasy
zápěstí zápästie
zapíchnouti zaklať
zapírati zapierať, tajiť; **prádlo**
 zapierať
zapnouti zapäť, zapnúť
zapoceny zapotený
zapomenouti zapomenúť; za-
 budnúť
zapomnětlivý zábudlivý
zapomínati zabúdať

zapov-ěděti zakázat'; -**ídati se**
 zapovedat' sa, zahovorit' sa
zapřahati zapriahtat'
zapřáhnouti zapriahtnut'
zápraží podsieň
záprež záprah
zapříti zapret', zatajit'
zardíti se zapýrit', začervenět' sa
zardousiti zahrdušit'
záře žiara
zářez páha (na šindli)
zarezavělý zahrzdavělý
září september
zařící se zariect' sa
zařičeti zaryčat', zaručat'
zářiti žiarit'
zařízení zariadenie
zaříznouti zarezat'
zarmoutiti zarmútit'
zářný žiarny, žiarivý
zasaditi se o zaujať sa
zastati co vykonať, dokázat',
 byt' súci na
zastaviti koho zastavit', pri-
 tavit'; - **co** založit', dať do
 zálohy; - **se** zastať
zástava záloha
zatvrzelý krutohlavý, zanovitý
zařvati zarevat'
zarzati zarehtať, zahržat'
zasíci zakosiť
zasíti zasiat'
zasívati zasievať
zaskvíti se zaskvet' sa
zasloužiti se zaslúžiť sa
zásmážka i zápražka
zasnoubiti zasnúbit'
zásnuby zasnúbenie
zastavárna záložňa
zástěra zástera; fertucha
zastesknouti se zacneť sa
zastíratí zastierat'
zastrčiti zastrčiť, zatknúť, za-
 stoknúť, zapchat'
zasvětiti zasvätiť

zasvítiti zasvietiť
zašantročiti zapotrošiť
zašilhati zaškúliť
zašpičatiti zahrotiť
zašplíchatí ofrkať
záští nenávisť
zatčení zatknutie
zatím zatým, zatiaľ
zatopiti zakúriť
závora i zátvor
závorka i zátvorka
zatvrzelec výkrutník
zaúpěti zaupet'
zaváděti zavádzat'
zavaditi zapret'
zavazadla batožina
zavázati zaviazať
zavlékati zavliekať
závrat' závrat, m.
zavrněti zavrňčať
za vyučenou (list) výučný
 (list)
zazdíti zamurovať
zázvor ďumbier
zazníti zazneť
zažloutlý zažltlý
zběsilý besný
zbíhati zbehnúť
zbídačelý ubiedený
zbořiti zboriť; zručať
zboží tovar
zbůhdarma nazdarboh
zbůjník zbojník
zbytečný zbytočný
zbýti zbudnúť, zostať, zbyť;
 zvýšiť
zbývati zbúdať, pozostávať,
 zbývať
ze- zo-
zcepeněti skapať, zdochnúť
zdáli zďaleka
zde tu
zdejší tunajší
zdechlina zdochlina
zdeptati zgniaviť

zdíti murovať
zdlouhavý zdĺhavý, okúňavý
zdrčen zronený
zdřímnouti si zdriemnuť si
zdrženlivý zdržanlivý
zdržovati zdržiavať
zdůrazniti zdôrazniť
zdvihati dvíhať
zed' i múr
zedník i murár
zedříti zodreť
zejména najmä
zelí kapusta
zelný kapustový
zemanský zemiansky
zemdlíti oslabnúť, zomdlet'
země zem; krajina
zemříti zomreť
zeptati se opýtať sa
zesíleti zosilneť
zesíliti zosilniť
zesnouti zomreť
zesnulý nebohý
zespodu odspodku
zestárnouti zostareť
zešeřiti se smrknúť sa
zeť zať
zevlovati naprázdno pozeráť
zevnějšek zovňajšok, vonkaj-
 šok
zevnější vonkajší, zovňajší
zevnitř(ní) zdnu; zovnútorňý
zezadu odzadu
zhlížeti se zhliadať sa, vidieť sa
zhloupnouti osprostieť
zhnědnouti zhnednúť, zbarna-
 veť
zhnusiti (se) zbridieť (sa)
zhostiti se zhostiť sa, zbaviť sa
zhouba zhuba, záhuba
zhrouťiti se zrútiť sa, svaliť sa
zhrzený pohrdnutý
zhubeněti schudnúť, vycivet'
zchátrati spustnúť
zchrupnouti si zdriemnuť si

zchudnouti schudobneť
zchvácený ukonaný
zchytralý prefíkaný, prešibaný
zimo/lez, -stráz zimozel'
zimnice zimnica, triaška
zinek zinok
zítra zajtra
zjev zjav
zjezditi schodiť
zji- zi-
zjinud zinakade, zinakial'
zjitřiti zjatriť
zjizvený zjazvený
zk- sk-
zkáza skaza
zkomoliti okyptiť
zkoušeti skúšať
zkratka skrátienina, skratka
zkrátka nakrátko
zkřehnouti skrehnúť i skla-
 veť
zlehčiti zľahčiť
zlehoučka zľahúčka, polahúč-
 ky
zletilý i plnoletý
zleva zľava
zlidověti zľudoveť
zlořád neporiadok, nedobizeň
zlotřilý lotrovský
zmačkati pokrkváť
zmásti zmiast'
zmateční zmätočný
zmatek zmätok
změknouti zmäknúť
zmetek zmok
zmíniti se zmieniť sa
zmírati zomierať
zmlknouti zmlknúť
zmoudřeti zmudreť
zmrazek chrochoť
zmrzačiti zmrzačiť, dokaličiť
zmuchlati sklbačiť, zhúžvať
znáti znať
znaviti ukonať
zneuctíti zneuctiť

znelíbiti se znepáčiť sa
znenadáni znenazdania, nena-
 zdajky
zníti zneť
zoufati zúfat'
zouti vyzuť
zpátky zpät', zpiatky
zpatra zvysoka; s pleca (hľa-
 det'); z brucha
zpečovati se okúňať sa
zpevník spevník
zpitoměti osprostet'
zpitvořiti spotvorit'
zpola i odpoly
zpolíčkovati vyzauškovať
zponenáhla znenáhla
zповідати spovedať
zповzdálí obďaleč
zpozorovati zbadat'
zpráchnivěti spráchnivet', zbú-
 tľavet', zdupnet'
zпříma rovno, zpriama
zpronevěřiti spreneverit'
zpropitné prepitné
zralý zrelý
zrcadlo zrkadlo
zráti zret', zriem i zrejem
zřediti zriediť
zřejmý zrejmý, jasný
zrezavělý zhrdzavělý
zřícenina zrúcanina
zříditi zriadiť

zřídka zriedka
zřídlo žriedlo
zříkati se zriekať sa
zříti zret', zrem
zřítiti se zrútiť sa
zřízenec zriadenec, zamestna-
 nec
zroubiti srubiť
zručný obratný
zrzavý hrdzavý; -ec ryšiak
zt- st-
ztepilý driečny
ztěžka zťažka
ztížiti sťažiť
ztuhlý stuhlý, zmeravelý
zulíbati vybozkávať
zurčeti žblnkotať
zvenčí zvonka
zvěř zver (žen. rodu)
zvěřina divina, zverina
zvěřinec zverínek
zvětšovati zväčšovať
zvíci veľký ako
zvidati vyzvedať sa
zvíře zviera; zver (muž. rodu)
zvířiti skudliť
zvonek zvonček
zvrhnouti prevrhnuť
zvrzati zvrzgať; zbabrať
zvučeti zvučať, zuneť
zželeti se ulútostiť sa, sľutovať
 sa

Z

žába žaba
žábě žiabä
žabinec žabínek
žactvo žiactvo
žábry žiabry
žadatel žiadateľ
žадати žiadať
žadoniti modlikať
žádost žiadosť

žáha záha
žák žiak
žákovský žiacky
žal žiaľ
žaludek žalúdok
žár žiara
žárliti žiarliť
žblunkati žblnkat'
ždibec štipka

ždímati žmýkat'

že ano? však?

žebrák zobrák

žebro rebro

žebříňák rebrovec

žehlička i hladidlo

žehliti žehlit'; hladit'

žehrati žuhrat'

žejdlík žajdlík

žel Bohu žial'bohu, bohužiaľ

želeti žialit'

želízko želiezko

želva i korytnačka

zemle žemľa

ženitba ženba i ženenie

ženuška ženička

žerd' žrd'

žert žart

žežulka kukučka

žhář podpaľáč

židle stolička

žíla žila

žíněnka matrac

žínka žienka, ženička; vechet'

žíravý žeravý

žíti žit'; (trávu) žat'

žito raž

živůtek živôtik

žízeň i smäd

žíznivý i smädný

žlábek žliabok

žláza žľaza

žloutek žltok

žloutenka žltáčka

žloutnouti žltnúť

žluč žľč

žluknouti žlknúť

žluna žľna (ďateľ zelený)

žlutý žltý

žluva žľva i vlha

žmoliti mädlit'

žně žatva

žnouti žat'

žvaniti tárat'

žvastati blabotat'

žvatlati džavotat'

Poznámky o výslovnosti a pravopisu.

1. V slovenčině není vůbec a) ř, b) ě v slabikách *bě, pě, mě, vě, fě*: beda, pena, mesto, veno, ofera.

2. Každé *de, te, ne* se vyslovuje *dě, tě, ně*: *ne/budete* vysl. *ně/budětě*; *nechať* vysl. *něchať*; výjimkou jsou: *ten(to), teraz, vtedy, tehdajší*; *hoden, žiaden, nadeň, podeň* (č. *nad, pod něho*); *onen, vinen*; *koncovky pádové: chudej, tlstej, peknej*; *prekliate, krásne* (básne); *tí, tej, tie, matkini, matkine*.

3. Neměkčí se souhlásky *d, t, n, h, ch, k* před koncovkou *-í* 1. pádu množ. muž. příd. jmen: *chudí, tlstí, pekní chlapani* (vysl. *chudý, -tý, -ný*); *druží, hluchí, vysokí chlapani* (= č. *druzí, hluší, vysocí*).

4. Po *j* je samohláska krátká: *jasot, vojak, ja, jatrá, nádej- jam, nádejach*; *oni stoja, boja sa* (vyjma *Ján, vejár, maják, strojár*).

5. Po dlouhé slabice následuje krátká samohláska: *krátky, krátka, krátke, krátkeho atd., rýdzi, svieži, sviežeho*; *mestá, ale miesta, rybám, ale túžbam, túžbach*; *uliciam, ale púšťam, púšťach* (č. *pouštím, pouštích*).

6. *Dvojhlásky* se vyslovují krátce: *ia* jako *ja*, *ie* jako *je*: *žiak, priateľ; pieseň, božie*; *ô* se vyslovuje *uo*: *vôl* (= *vuol*), *vo*: *stôl* (*stvol*), v. konec oddílu!

Rozhovor a mluvnické poznámky.

Stretnutie na ulici.

A. Dobré ráno, pán radca! Ako-
že sa mávate, ako sa vodí mi-
lostivej panej?

B. Dobrý deň vám prajem. Ďa-
kujem pekne, vodí sa nám
dobře. A ako sa vám páči
v Bratislave? Kam pôjdete
dnes?

A. Keďže je tak pekne, rád by
som vidieť Dunaj, okúpať sa
voľakde, alebo pôjdem auto-
busom na Kolibu.

Setkání na ulici.

A. Dobré jitro, pane rado!
Jak se máte, jak se daří milo-
stivé paní?

B. Dobrý den přeji. Děkuji, daří
se nám dobře. A jak se vám
líbí v Bratislavě? Kam pů-
jdete dnes?

A. Když je tak hezky, rád bych
viděl Dunaj, vykoupal se ně-
kde, nebo pojedu autobusem
na Kolibu.

B. Aj ja zamýšlam ta ísť. Azda sa tam stretneme. Dávam pozdravovať milostivú paniu.

A. Spoločne. Do videnia!

B. I já tam míním jeti. Snad se tam setkáme. Vyřídte laskavě pozdrav milostpaní.

A. Nápodobně. Na shledanou!

(Pozdravy: Dobré ráno, dobrý deň, dobrú noc. Moja úcta. Porúčam sa. Do videnia!)

Pamatuj: Za české *jeti*, *přijeti* je v slov. *ísť*, *prísť*: jedu, přijedu do Prahy — *idem*, *prídem* do Prahy; jel, přijel jsem autem, vlakem — *(i)šiel*, *prišiel som* autom, vlakoím (na aute, na vlaku).

Na ceste.

A. Dovoľte, kam vedie táto hradská? Mohli by ste mi ukázať cestu k jazeru X? Za ako dlho prídem do X? Ako ďaleko je do X? Ukážte mi, prosím, chodník do X! Kde je turistická chata v X?

B. Dajte sa cez lúku a prídete na hradsnú do X.; choďte rovno po hradskej a dajte sa prvým chodníčkom doprava a nezablúďte.

V úrade.

A. Už je, prosím, moja vec vybavená?

B. Aké má číslo?

A. Číslo neviem. Dovoľujem sa predstaviť, som X. Y.

B. Radca Z. Teší ma. Ak neznáte číslo, v podateľni vám ho povedia. Ak je vec súrna, vybavím vám ju, len čo ju dostanem.

A. Ďakujem pekne. Porúčam sa.

Na cestě.

A. Dovoľte, kam vede tato silnice? Mohl byste mi ukázať cestu k jezeru X? Zajak dlouho přijdu do X? Jak daleko je do X? Ukažte mi, prosím, pěšinu do X! Kde je turistická chata v X?

B. Dejte se přes louku a přijďte na silnici do X; jděte přímo po silnici a dejte se prvou pěšinkou doprava a nezabloudíte.

V úřadě.

A. Již je, prosím, má záležitost vyřízena?

B. Jaké má číslo?

A. Číslo nevím. Dovoľuji se představití. Jsem X. Y.

B. Rada Z. Těší mne. Jestli nevíte číslo, řeknou vám je v podatelně. Jestli záležitost spěchá, vyřídím vám ji, jakmile ji dostanu.

A. Děkuji zdvořile. Poroučím se.

Ľudské telo.

Dieťa má noštek, očka, úška, ústočka, briadku, tielko, rúčky, nôžky, pršteky.

V drieku sú prsia a brušná dutina. V prsiach máme pľúca, srdce; nižšie je žalúdok, jatra (pečeň), ľadviny (obličky), mechúr, v bruchu sú črevá.

Vzadu na tele je chrbát s chrbtovou kosťou.

Na nohe máme členok, na ruke lakeť, zápästie. Zavretá ruka sa volá päšť.

A. Môj otec bol toho roku veľmi chorý. Mal zapálenie pľúc (čriev) a veľmi ostarel, teraz už vyzdravel. Vlni mi ochorela mať. Matkin stav sa skoro zlepšil; bola chorá iba mesiac. Odišla do kúpeľov, teraz je zdravá, rezká a rada zasa robí. Predvčerom aj ja som prechladol a mám nádchu. Od nej sa vari neumiera, však?

B. Nech vám ani na um nepríde umreť! Zostávajúte zdravý!

Pamatuj: Souhláska *h, ch, k* se neměkčí: 1. v 3. a 6. pádě jedn. čísla vzoru ryba (žena): *k* (pri) nohe, muche, matke; 2. v přisvojovacích příd. jménech: *macochin, matkin* smútok; 3. v 1. páde množ. přídavných jmen: *druhí, hluchí, prudkí* chlapani; 4. v 1. pádě množ. podstatných jmen muž.: *bohovia* (č. bozi), *pstruhy* (č. pstruzi), *vtáčky* (č. ptáčci); *ch* se tu měkčí v *s*: *mních* — *mnísi, leňosi, Česi*.

V 1., 4., 5. pádě množ. podstatných jmen středního rodu je 1. u tvrdého vz. koncovka *-á*: *mestá, črevá, perá, jablká*; 2. u měkkého vzoru *-ia*: *polia, srdcia, vajcia, strništia*.

Na trhu.

A. Idem na zeleninársky trh.

B. Azda nechcete nakúpiť na celý týždeň?

Lidské tělo.

Dítě má nosíček, očička, ouška, ústečka, bradičku, tílko, ruč(ič)ky, nožičky, prstíčky.

V trupu jsou prsa a břišní dutina. V prsou máme pľíce, srdce; níže je žaludek, játra. ledviny, měchýř, v břiše jsou střeva.

Vzadu na tele jsou záda s páteří.

Na noze máme kotník, na ruce loket, zápěstí. Zavřená ruka se jmenuje pěst.

A. Můj otec byl letos velice nemocen. Měl zápal plic (střev) a velmi zestárl, teď se již uzdravil. Loni se rozstonala má matka. Matčin stav se brzy zlepšil; stonala jen měsíc. Odjela do lázní, teď je zdráva, čerstvá a zase ráda pracuje. Předevčírem i já jsem nastydl a mám rýmu. Z té se prý neumírá, není-li pravda?

B. Ať vás ani nenapadne umřít! Buďte zdrav!

Na trhu.

A. Jdu na zelinářský trh.

B. Snad nechcete nakoupiti na celý týden?

A. Hej, chcela by som, ale bojím sa, že všetko neunesiem. Zjednám si dajakého chlapca, čo by mi to odniesol. B. Poďme sa pozreť k Bulharovi! Predáva lacno. Tu je petržlen, celer, kel, kapusta, zemiaky, dyňa, tekvica, reďkovka. Choďte aj tu vedľa k ovocinárke, má chutné slivky! A. Ale sme toho nakúpili! Teraz ešte na hydinný trh. B. Dnes je tu veľa hydiny, toľko sliepok som už dávno nevidela! A. Veru sa zohrejem, než prídem domov. Ako sa vám páči táto hus? Dnes nevezmem hus, radšej kura alebo morku. Tento moriak je ťažký, no pridrahý. Táto kačica by sa mi zišla. Za dvacať korún nie je drahá. B. Pozrime si ešte lichvací trh. Chcela by som mladé prasa. Čo je tu kráv, volov, oviec! Rožný statok zlacnel, ale úžerníci draho predávajú lichvu. Bravy a ošípané nie sú veru lacné. Kúpim toto prasiatko. Sama ho nemôžem nieŤ, nuž mi ho donesú.	A. Ano, chtěla bych, ale bojím se, že všechno neunesu. Obstarám si nějakého chlapce, jenž by mi to donesl. B. Pojdme se podívati k Bulharovi! Prodává lacino. Zde je petržel, celer, kapusta, zelí, brambory, meloun, tykev, řetkvička. Jděte i zde vedle k ovocnářce, má chutné švestky! A. Ale nakoupili jsme toho! Nyní ještě na trh na drůbež. B. Dnes je tu hodně drůbeže, tolik slepic jsem už dávno neviděla! A. Věru se zahřeji, než přijdu domů! Jak se vám líbí tato husa? Dnes nevezmu husu, raději kuře nebo krůtu. Tento krocan je těžký, ale příliš drahý. Tato kachna by se mi hodila. Za dvacet korun není drahá. B. Podívejme se ještě na dobytčí trh. Chtěla bych podsvinče. Co je tu krav, volů, ovcí! Skot zlevněl, ale lichváři prodávají dobytek draho. Vepři a svině nejsou veru laciní. Koupím toto prasátko. Sama ho nemohu nésti, donesou mi je tedy.

Pamatuj: 1. V č. je husa, v slov. hus, proto: krmné husi (č. krmené husy)!

2. V 2. pádě množ. ženských a středních podst. jmen bez koncovky kmenová samohláska se dluží: krava — kráv, ulica — ulíc, ryba — rýb, mucha (č. moucha) — múch, ruka — rúk; a po měkké souhlásce, *ä*, *e*, *o* stávají se dvojhláskami: žaba — žiab, päta — piat, noha — nôh, mesto — miest. Za české vložené *-e-* je po krátké slabice pravidelně *-ie-*: matiek, sestier, hrušiek; po dlouhé slabice a po *j* se vkládá *o*: sliepok, bájok, fajok.

3. Některá podst. jména mužská mají v slov. koncovky *neživotných*: voly, kone ťahaly voz, volky, koničky sa pásly, bravery grúlily, pstruhy plávaly, vtáčky spievaly.

4. V 1. osobě přítomného času je vždy koncovka **-m**, před níž je **-ie-** u vzorů:

<i>nesiem</i>	<i>miniem</i>	<i>rozumiem</i>
<i>nesieš</i>	<i>minieš</i>	<i>rozumieš</i>
<i>nesú</i>	<i>minú</i>	<i>rozumejú,</i>

proto je: *veziem, vediem, metiem, pečiem*. U druhých sloves za **-u, -i** je **-em**: *žnem, trem, kryjem, padnem; mažem, berem, hrejem, kupujem; môžem* (mohu).

Druhá slovesa mají jako v češtině **-ím, -ám**, jen místo **-ám** po měkké souhlásce stojí **-iam** (za č. **-ím**): *volám — staviam, večeriam, meriam, vešiam*. Po dlouhé slabice: *kúpim, drúzgam, snášam*.

V rozkazovacím způsobě přidává se **-me, -te** k jednotnému číslu: *nes! nesme! neste! tri! trime! trite!* Jednoslabičná slovesa na **-yť, -it'** nemají zde **-j**: *kry! kryme! kryte! pi! pime! pite!* Když má přítomný čas dlouhou samohlásku, podržuje ji i rozkaz. způsob: *ukážem — ukáž! vrátim — vrát'!*

Pamatuj: hoľ! streľ! koľ!

V 3. osobě množného čísla za č. **-ou, -í** je **-ú**: *nesú, kryjú, pečú, minú, volajú, hrejú, jež se po dlouhé slabice krátí: môžu* (mohou), *sídu sa* (sejdou se); vzor *trpeť, prosit'* mají **-ia**, jež se nikdy nekrátí: *trpia, prosia, súdia* (soudí), *zúria*.

V přičestí minulém činném (v minulém čase) po souhlásce za české **-l** je **-ol**: *niesol, viezol, viedol, mietol, piekol, mohol*; druhé tvary jsou jako v češtině.

Na návštěve.

A. Niekto cengá, Anička, choďte otvoriť!

B. Dobrý deň, je milostivá doma?

C. Ruky bozkávam, nech sa páči dnu.

A. Víťaj, Miluška, konečne že prichádzaš, už som ťa čakala. Odlož len tuto v predizbe a poď ďalej!

B. Ako sa mávaš, ako sa ti vodí?

Na návštěvě.

A. Někdo zvoní, Aničko, jděte otevřít!

B. Dobrý den, je milostpaní doma?

C. Ruku líbám, račte dovnitř.

A. Vítám tě, Miluško, konečně že přicházíš, již jsem tě čekala. Odlož jen zde v předsíni a poďď dále!

B. Jak se máš, jak se ti daří?

A. Nuž vidíš, zariadujem sa.
Len si dobre všetko pozri,
dobre som si päty nezodrala,
kým som všetko sohnala.

B. Aké je to pekné, také novu-
čičké! U ktorého stolára si
všetko kúpila?

A. Pobehala som vo všetkých
uliciach všetkých stolárov,
nič sa mi nepáčilo. Zašli sme
aj k niekoľkým architektom,
napokon sme sa dojednali
s pánom X. Jeho nábytok
sme videli na veľa miestach,
všade s ním boli spokojní.
Cudziemu by som veľmi neve-
rila, ale pán X. je náš známy.

B. Ale sa vám býva v tak pek-
nom byte! Poďme si pozreť
kuchyňu, jedáľňu a spáľňu!

A. Vieš, koľko to všetko stálo?

B. Môžem si myslieť, že veľa pe-
ňazí.

A. Ešte aj muž ostal voľačo
dlžen. Nuž, čo si robila od-
poludnia?

B. Čítala som, napísala som list
a teraz mám pri kaviarni do-
čkať muža.

A. Azda nevečeriate doma?

B. Dnes nie.

A. Dočkaj ma, hneď sa oblečiem
a idem s tebou. Môžeme aj
my večerať v reštaurácii.
Muž síce nerád hostinskú
chovu, lež nie sme ešte v po-
riadku a nemôžem si pomôcť.
Zatelefonujem a ideme.

A. Jak vidíš, zařizuji se. Jen se
na všechno dobře podívej,
skoro jsem si nohy uběhala,
než jsem všechno sehnala.

B. Jaké je to hezké, takové no-
voučké! U kterého truhláře
jsi všechno koupila?

A. Sběhala jsem ve všech uli-
cích všechny truhláře, nic se
mi nelíbilo. Zašli jsme i k ně-
kolika architektům, nakonec
jsme se dohodli s panem X.
Jeho nábytek jsme viděli na
mnoha místech, všude s ním
byli spokojeni. Cizímu bych
moc nevěřila, ale pan X. je
naš známý.

B. Ale za to se vám bydlí v tak
pěkném bytě! Pojďme se po-
dívat na kuchyni, jídelnu
a ložnici!

A. Víš, kolik to všechno stálo?

B. Mohu si myslět, že mnoho
peněz.

A. Ještě i muž zůstal něco dlu-
žen. Co jsi dělala odpoledne?

B. Čtla jsem, napsala jsem do-
pis a teď mám u kavárny
počkati na muže.

A. Snad nevečeříte doma?

B. Dnes ne.

A. Počkej na mne, hneď se ob-
léknu a půjdu s tebou. Může-
me i my večeret v restauraci.
Muž sice nemá rád hostin-
skou stravu, ale ještě nejsme
v pořádku a nemohu si po-
moci. Zatelefonuji a jdeme

Pamatuj: V 7. páde jedn. čísla podst. jmen 1. *mužských* a *středních* je *-om*: chlapom, sluhom, oráčom, radcom, dubom, mečom, mestom, poľom, kurat'om;

2. *ženských* je *-ou* (za č. *-ou*, *-í*): ženou, dlaňou, ulicou, kost'ou, paňou, a tak i u *přídavných jmen* ženského rodu: s dobrou, cudzou (cizí), väčšou (větší) paňou a *zájmen*: s tou, s ňou, s mojou, našou, s čou.

Množné číslo.

a) podstatná jména rodu *mužského*:

2. pád má koncovku *-ov*: od chlapov, učiteľov, sluhov, radcov; dubov, mečov; ale hostí, ľudí, koní, peňazí, dní;

4. pád *životných* = 2. pádu: videl som chlapov, učiteľov, sluhov, radcov; hostí, ľudí;

3. pád má koncovku *-om*: chlapom, učiteľom, sluhom atd.;

6. pád *-och*: o chlapoch, učiteľoch, sluhoch, radcoch, duboch, mečoch.

b) podstatná jména rodu *ženského* a *středního* mají 3. a 6. pád stejný:

tvrdý vz.	{	3. p. rybám — mestám, kuratám,
		6. p. rybách — mestách, kuratách;
měkký vz.	{	3. p. uliciam — poliam, znameniam,
		6. p. uliciach — poliach, znameniach.

V 7. pádě množném všech vzorů může státi koncovka *-ami*: chlapami, učiteľami, sluhami, radcami; dubami, mečami; rybami, ulicami; mestami, poľami, kuratami.

V 1. pádě muž. množ. čísla jsou koncovky: *-i*: chlapi, hadi; *-ia* u slov na *-tel'*, *-ič'*, *-an*: učitelia, rodičia, kresťania; *-ovia* u slov na *o-*, *-a*: dedovia, sluhovia a otcovia, synovia, pánovia (v oslovení).

Pamatuj: slnce, hlboký, hlbka, dlžka, dlhý, stlp (sloup)!

V reštaurácii.

Stretol som na ulici svojich známých. „Hľadáme tých cudzích pánov, ktorých sme videli ráno. Slúbili sme im, že pôjdeme s nimi do tejto reštaurácie.“

„Podme dnu, azda prídu za nami, keď to hovorili (vraveli).“

A. Je toto miesto obsadené?

B. (čiasnik) Nie, je voľné, nech sa páči sadnúť. Rozkážete celý obed?

V restauraci.

Potkal jsem na ulici své známé. „Hledáme ty cizí pány, které jsme viděli ráno. Slíbili jsme jim, že půjdeme s nimi do této restaurace.“

„Pojďme dovnitř, snad přijdou za námi, když to řekli.“

A. Je toto místo obsazeno?

B. (číšník) Ne, je volné, račte si sednout. Přejete si celý oběd?

- A.** Dajte nám jedálny lístok, vybereme si.
- B.** Čo sa bude páčiť po polievke? Máme bravčové s kapustou a knedľou, telaciu pečeň, telaciu pečienku (s nádivkou, s prívarkom), husacinu, jahňacinu, baraninu na česnaku, hovädzí guláš, plúčka, viedenský rezeň so šalátom (ugorkovým) a zemiakmi; alebo sa bude páčiť divina? Máme zajaca na smotane, srnčí chrbát, jarabicu s brusnicami a diviaka. Všetko vám bude chutiť.
- A.** Dajte nám...
- B.** A ako múčnik? Máme halušky s bryndzou a slíže s makkom.
- A.** Doneste nám...
a po obede vrelú a horkú kávu.
- A.** Platit!
- B.** Čo ráčite mať?
- A.** Mal som...
- B.** To robí 18 korún 20 halierov.
- A.** Prepitné je započítané?
- B.** Áno, prosím. Ďakujem pekne!
- A.** Vďaka.
- B.** Úctivá poklona! Porúčam sa!
- A.** Dejte nám jídelní lístek, vybereme si.
- B.** Co si budete přát po polévce? Máme vepřové se zelím a knedlíkem, telecí játra, telecí pečeni (s nádivkou, s příkrmem), pečenou husu, jehně, skopové na česneku, hovězí guláš, plíčky, vídeňský řízek se salátem (okurkovým) a brambory; nebo si přejete zvěřinu? Máme zajíce na smetaně, srnčí hřbet, koroptev s brusinkami a divokého vepře. Na všem si pochutnáte.
- A.** Dejte nám...
- B.** A jako moučník? Máme halušky s brynzou a nudle s mákem.
- A.** Doneste nám...
a po obědě horkou a hořkou kávu.
- A.** Platit!
- B.** Co jste měl?
- A.** Měl jsem...
- B.** To dělá 18 korun 20 haléřů.
- A.** Zpropitné je započítáno?
- B.** Ano, prosím. Děkuji!
- A.** Prosím.
- B.** Uctivá poklona! Poručím se!

Pamatuj: Přídavná jména měkkého zakončení mají v 1. pádě tvary pro tři rody (jako tvrdá), při čemž za dlouhé hlásky tvrdého vzoru jsou dvojhlásky u měkkého vzoru: *dobrá* — *cudzia* žena, *dobré* — *cudzie* dievča, ženy, *dievčatá*; *dobrého* — *cudzieho* muža, *dobru* — *cudziu* ženu.

Ve 4. pádě přídavných jmen a zájmen množného čísla je (proti č.) *zvláštní tvar pro životné bytosti*. Je stejný s 2. pádem množného čísla (jako u podst. jmen): videl som *tých, svojich, volajakých, dobrých, cudzích* pánov.

V 6. pádě jedn. čísla mužského rodu je koncovka *-om*: o tom, mojom, nejakom, dobrom, cudzom chlapcovi.

V 2., 3., 6. pádě jedn. čísla ženského rodu je koncovka *-ej*: od (k, o) tej, mojej, nejakej, dobrej, krásnej, cudzej dievky (dievke); od (k, o) nej (č. ní).

Podst. jména na *-ace* mají v slov. *-ácia*: situácia, legitimácia, a skloňují se podle vz. ulica.

Z uvedeného jsme poznali 1. obdobu u skloňování podstatných jmen (tvrdé a měkké vzory, podstatná jména ženská a střední) a v časování: volám — staviam, večeriam; 2. odlišné hlásky od češtiny, a to hlásku *ä* a dvojhlásky *ia, ie, ô*.

Hlásky *ä* je za *ě, a* v slovech po *b, p, v, m*:

holúbä, žriebä (hříbě); päť, päta, päst', púpä; svätý, svätit', väzeť, väzeň, väzba, deväť; plemä, mäso, mäkký, pamäť.

Dvojhlásky, 1. *ia* se píše *a*) za *á* po měkkých souhláskách: žiak, priateľ, šialiť, čiastka; též po *v, m, p*: viazať, deviaty; miast', pamiatka; piaty; po tvrdých: tiahnuť, diaľka a p.; *b*) je za *í, e* u měkkých vzorů rybám — uliciam, kostiam a v 6. p.; volám — staviam.

2. *ie* *a*) za *é*: nesiem — niešť, viezť, tiecť, piecť; kolienko, kamienok; *b*) za č. *í*, kde základní slovo má *e*: veriť — viera, miera, diera; kvietok, viežka; spev — spievať, tret' — utierať; v *opětovacích* slovesech: nosievať, vodievat', trpievať, prosievať, zohrievat';

3. *ô*: čtete v slově *vůl* kroužek nad *u* jako *o*: vuol, a to je výslovnost *ô*, jež se píše za české *ů*: vól, vôla, môj atd. Krátké *o* je v slovech: Boh, dom, voz. Vzniklo totiž *ô* (jako č. *ů*) zdloužením z *o*.

Stejně se dluží samohlásky *a, e, o* v 2. pádě množ. u ženského a středního rodu: žaba — žiab, šťava štiav; päta — piat; žena — žien, včela — včiel; koleno — kolien a z nich zdrobnělé: včielka, žienka, kolienko; hora — hôr, stodola — stodôl a z nich zdrobnělé hôrka, stodôlka.

V slov. je ještě dlouhé *ř, í*; trň, vrba, plž, hlbka, dížka; v 2. páde množ.: srn, zrn, jablk; v zdrobnělých: vršok, srňa, jablčko, vlča; v slovesech: bršť, brdnuť (= brodit se); tlct'; pridřzat', potlkat'.

Měkké *ř* bývá za č. *le* (v žen. a střed. rodě): vůle — vôla, tele — teľa, (u mužských) s pole — s poľa, za polem — poľom; je vždy u mužských na *-teľ*: priateľ, učiteľ a odvozeninách: priateľský, učiteľský atd.; u příd. jmen na *-lavý*: smradlavý, kriklavý;

u podst. jmen, jež mají v 6. pádě jedn. -i: v cieli -ciel, žiali — žiaľ; v soli — soľ, posteľ, oceľ, myseľ; u sloves odvozených z III. a IV. tř. (na -leť, -liť): mysleť — smýšľať, streliť — strieľať; -liť v VI. tr. má -ľovať: vzdialiť - vzdľaľovať, dovoľovať, schvaľovať ap.

Souhláska **dz** je za č. z: hrádza, núdza; hodiť — hádzat', odvádzať, prechádzka, prechádzat' sa.

Pamatuj: Předpona *prü*— zní v slov. *prie*—: priemysel, prieplyav, priechod, priemer, prielom.

Bližší poučení najdete v knihách: Dr. Šedivý, Mluvnica a cvičebnica pre I. triedu a pre III. a IV. tr., kde jsou zvláště uvedeny rozdíly mezi češtinou a slovenčinou. Pro souvislou konversaci čtete od téhož autora „Učebnica francúzskeho shovoru“ za 8 Kč (se slovenským textem).

Skloňovanie čísloviek.

Jednotné číslo:

Číslovky základné					
Muž.	Stred.	Žen.	Muž.	Žen. stred.	
<i>jeden</i>	<i>jedno</i>	<i>jedna</i>	<i>dvaja</i> <i>dva</i> než.	<i>dve</i>	<i>piati</i> muž. živ. <i>päť</i> ostatné
<i>jedného</i>		<i>jednej</i>	<i>dvoch</i>		<i>piatich</i>
<i>jednému</i>		<i>jednej</i>	<i>dvom</i>		<i>piatim</i>
<i>jedného</i> živ. <i>jeden</i> neživ.	<i>jedno</i>	<i>jednu</i>	<i>dvoch</i> <i>dva</i> než.	<i>dve</i>	<i>piatich</i> muž. živ. <i>päť</i> ostatné
<i>jednom</i>		<i>jednej</i>	<i>dvoch</i>		<i>piatich</i>
<i>jedným</i>		<i>jednou</i>	<i>dvoma</i>		<i>piatimi</i>

Množné číslo:

Muž.	Žen. a stred.		
<i>jedni</i> živ. <i>jedny</i> neživ.	<i>jedny</i>	<i>traja</i> muž. živ. <i>tri</i> ostatné	Podľa <i>päť</i> skloňujú sa všetky číslovky od 5-99. <i>Sto</i> podľa mesto, <i>tisíc</i> podľa meč (2. pl. <i>siet</i> , <i>tisícov</i>). <i>Číslovky radové</i> podľa vz. <i>dobry</i> (prvý, <i>piaty</i> , <i>ôsmy</i> atď.), podľa boží (<i>tretí</i> , <i>tisíci</i>).
<i>jedných</i>		<i>troch</i>	
<i>jedným</i>		<i>trom</i>	
<i>jedných</i> živ. <i>jedny</i> neživ.	<i>jedny</i>	<i>troch</i> muž. živ. <i>tri</i> ostatné	
<i>jedných</i>		<i>troch</i>	
<i>jednými</i>		<i>tromi</i>	
Podľa <i>jeden</i> skloňujú sa: <i>všetok</i> , <i>všetka</i> , <i>všetko</i> (všetkého, všetkej, 1. pl. všetci, neživ. a žen., stred. <i>všetky</i> , 2. pl. všetkých atď.).		Tak sa skloňuje <i>oba</i> , <i>obaja</i> , <i>obe</i> ; <i>obidva</i> , <i>obidvaja</i> , <i>obidve</i> ; <i>štyria</i> , <i>štyri</i> (štyroch atď.).	

Skloňovanie mužských podstatných mien.

Jednotné číslo:

Pád:	a) životné	b) neživotné tvrdou,	mäkkou spoluhl. zakonč.
1.	chlap učiteľ, dedo	dub šiator, chlieb	meč, žiaľ, nôž, deň
2.	chlap-a učiteľ-a	dub-a pochod-u, piesk-u	meč-a, žiaľ-u, nož-a, dň-a
3.	chlap-ovi učiteľ-ovi	dub-u	meč-u žiaľ-u
4.	chlap-a učiteľ-a	dub	meč
5.	chlap-e! učiteľ! král-u!	dub-e!	meč-u! žiaľ-u!
6.	chlap-ovi učiteľ-ovi	dub-e, šiator-i vrch-u, potok-u	meč-i žiaľ-i
7.	chlap-om	dub-om	meč-om žiaľ-om
	slov. vokatív má obyčajne tvar <i>nominativu</i> .		

Množné číslo:

Pád:	a) životné		b) neživotné tvrdou,	mäkkou spoluhl. zakonč.
	chlap-i učitel-ia, ded-ovia	sluh-ovia huslist-i		
1., 5.	chlap-ov učitel-ov	sluh-ov	dub-y, šiatr-e Topoľčan-y	meč-e žial-e, dn-i, týždň-e
2.	chlap-om učitel-om	sluh-om	dub-ov Topoľč-ian	meč-ov, dní žial-ov, týždň-ov
3.	chlap-och učitel-och	sluh-och	dub-om	meč-om žial-om
4.	chlap-ami, -ami	sluh-ami	dub-y = 1. p.	meč-e = 1. p.
6.			dub-och	meč-och žial-och
7.			dub-mi, -ami	meč-mi, -ami

Pozn.: leňoch —
leňosi, innísi, Česi.

Skloňovanie ženských podstatných mien.

Pád:		tvrdzo zakončené	mäkko zakončené			
1. Jednotné číslo:	1.	ryb-a, kríza	ulic-a, bibli-a továrnĕ-a, núdz-a	dlaň ocel továrnĕ	kostĕ, lestĕ, lož hus, tvár	pan-i
	2.	ryb-y	ulic-e, bibli-e	dlan-e ocel-e továrn-e	kost-i, lst-i, lž-i	pan-ej
	3.	ryb-e	ulic-i	dlan-i	kost-i	pan-ej
	4.	ryb-u	ulic-u, hoľ-u	dlaň	kostĕ	pan-iu
	5.	ryb-o!	ulic-o! hoľ-o!	dlaň!	kostĕ!	pan-i!
	6.	ryb-e	ulic-i, bibli-i	dlan-i	kost-i	pan-ej
	7.	ryb-ou	ulic-ou, hoľ-ou	dlaň-ou, ocel-ou	kost-ou, lst-ou	paň-ou
2. Množné číslo:	1., 4., 5.	ryb-y	ulic-e, kaviarn-e Bánovc-e, jasl-e	dlan-e	kost-i	pan-ie
	2.	rýb, hodín, kráv, šiat, kôz, rúk, striech	ulíc, továrn-í, Bánoviec, hól, hrablí	dlan-í, piesn-í, továrn-í,	kost-í, tvár-í	pan-í
	3.	ryb-ám, dcér-am	ulic-iam, továrn-am	dlan-iam, továrn-am	kost-iam, púšť-am	pan-iam
	6.	ryb-ách, dcér-ach	ulic-iach, továrn-ach	dlan-iach, továrn-ach	kost-iach, púšť-ach	pan-iach
	7.	ryb-ami	ulic-ami	dlaň-ami	kost-ami	paň-ami
	Pomnožné na -y: gajdy, hodiny, narodeniny, prázd- niny, suchoty, máry.		Sem náležia: búra, zora, večera, žiara, konope. Pomnožné na -e: nož- nice, Vianoce, dvere, sane, jasle, husle, hra- ble, kachle.	Podľa <i>dlaň</i> zakončené -ň: sieň, lieň, plesň; -j: obyčaj, šlapaj, krupaj; -ež: krádež, mládež; -č: chatrč, obruč, sedľač; -l: posteľ, ocel; ďalej: obec, pec, zem, stráž. — Podľa <i>kost</i> zakonč. -l, -šl: chuť, čefuť, púšť; -d, -dz: mosadz, meď, piad; -v, -p: krv, obuv, otep, step; -r: tvár, jar; -c, -s, -z: moc, vec, hus, os; haluz, reťaz; -č: reč, seč, žlč, tlč; -l: soľ, myseľ; -ž: (nie na -ež); lož, raž.		

Skloňovanie stredných podstatných mien a cudzích slov.

Jednotné číslo:

Pád:	tvrdó zakonč.	mäčko zak.	zakonč. na -ie	zakonč. na -a, ä	cudzíe
1., 4., 5.	mest- <i>o</i> , sem- <i>ä</i> , nebo	pol- <i>e</i>	vysvedčen- <i>ie</i>	dievč- <i>a</i> žrieb- <i>ä</i>	gymnází- <i>um</i>
2.	mest- <i>a</i> , semen- <i>a</i>	pol- <i>a</i>	vysvedčen- <i>ia</i>	dievčat- <i>a</i> žriebät- <i>a</i>	gymnází- <i>a</i>
3.	mest- <i>u</i>	pol- <i>u</i>	vysvedčen- <i>iu</i>	dievčat- <i>u</i>	gymnází- <i>u</i>
6.	mest- <i>e</i> , neb- <i>i</i> , mliek- <i>u</i>	pol- <i>i</i>	vysvedčen- <i>í</i>	dievčat- <i>i</i>	gymnází- <i>u</i>
7.	mest- <i>om</i>	pol- <i>om</i>	vysvedčen- <i>ím</i>	dievčat- <i>om</i>	gymnází- <i>om</i>

Množné číslo:

Pád:	tvrdzo zakonč.	mätko zakonč.	zakonč. na -ie	zakonč. na -a, ä	cudzie
1., 4., 5.	mest-ä miesta	pol-ia, líc-a	vysvedčén-ia	dievčat-ä žriebät-ä dievč-ence	gymnázi-ä
2.	miest, pút, hoviad, vöjšk; zörn, jablk; okien	pol-í, srdc, prs	vysvedčén-í	dievč-at dievčén-iec	gymnázi-í
3.	mest-ám miestam	pol-iam, líc-am	vysvedčén-iam	dievčat-ám dievčénc-iam	gymnázi-ám
6.	mest-ách miestach	pol-iach, líc-ach	vysvedčén-iach	dievčat-ách dievčénc-iach	gymnázi-ách
7.	mest-ami	pol-ami	vysvedčén-iami	dievčat-mi, -ami dievčénc-ami	gymnázi-ami
	vráta, jaträ, ňadrä, ďasnä; nebesä	plúca, prsia			

Skloňovanie prídavných mien a zámen.

Jednotné číslo:

číslo	tvrdé		mäkké		privlastňovacie			Zám. osobné	
	Muž.	Stred.	Muž.	Stred.	Muž.	Stred.	Žen.	ž. osobné	bezrodé
1., 5.	dobr-ý krásn-y	dobr-é krásn-e	bož-í sviež-i	bož-ie sviež-e	otc-ov matk-in	otcov-o matkin-o	otcov-a matkin-a	ja	ty
2.	dobr-ého krásn-eho	dobr-ej	bož-ieho sviež-eho	bož-ej	otcov-ho matkin-ho	otcov-ho matkin-ho	otcov-ej	mňa ma	teba ťa
3.	dobr-ému krásn-emu	dobr-ej	bož-iemu sviež-emu	bož-ej	otcov-mu	otcov-mu	otcov-ej	mne mi	tebe ti
4.	dobr-ého dobr-ý neživ.	dobr-é	bož-ieho bož-í než.	bož-ie bož-í než.	otcov-ho otcov než.	otcov-ho otcov-o	otcov-u	mňa ma	teba ťa
6.	dobr-om	dobr-ej	bož-om	bož-ej	otcov-om	otcov-om	otcov-ej	mne	tebe
7.	dobr-ým krásn-ym	dobr-ou	bož-ím sviež-ím	bož-ou	otcov-ým	otcov-ým	otcov-ou	mnou	tebou

Množné číslo:

říslo	Muž.	Žen. a střed.	Muž.	Žen. a střed.	Muž.	Žen. a střed.	Bezrodé
1., 5.	dobr-í, dobr-é neživ. krásn-i	dobr-é	bož-í, neživ. sviež-i, neživ. sviež-e	bož-ie sviež-e	otcov-i, otcov-e neživ.	otcov-e	vy my
2.	dobr-ých, krásn-ych	dobr-ých	bož-ích sviež-ich	bož-ích sviež-ich	otcov-ých	otcov-ých	vás nás
3.	dobr-ým, krásn-ym	dobr-ým	bož-ím sviež-im	bož-ím	otcov-ým	otcov-ým	vám nám
4.	dobr-ých, neživ: dobr-é	dobr-é	bož-ích, neživ. bož-ie	bož-ie	otcov-ých, neživ. otcov-e	otcov-e	vás nás
6.	dobr-ých	dobr-ých	bož-ích	bož-ích	otcov-ých	otcov-ých	vás nás
7.	dobr-ými, krásn-ymi	dobr-ými	bož-ími, sviež-imi	bož-ími	otcov-ými	otcov-ými	vami nami

Skloňovanie zámen.

Jednotné číslo:

osobné		zvratné		privlastňovacie			ukazovacie		
Muž.	Stred.	Zen.		Muž.	Stred.	Zen.	Muž.	Stred.	Zen.
1.	<i>on</i>	<i>on-o</i>	<i>on-a</i>		<i>môj</i>	<i>moj-e</i>	<i>ten</i>	<i>to</i>	<i>tá</i>
2.	<i>jeho, ho, od neho</i>	<i>jej od nej</i>	<i>seba</i>	<i>môjho, mojeho vášho, vášho</i>		<i>mojej</i>		<i>toho</i>	<i>tej</i>
3.	<i>jemu, mu, k nemu</i>	<i>jej k nej</i>	<i>sebe si</i>	<i>môjmu, mojemu</i>		<i>mojej</i>		<i>tomu</i>	<i>tej</i>
4.	<i>jeho, ho, -ň, naň, cezeň</i>	<i>ju pred ňu</i>	<i>seba sa</i>	<i>môjho, mo- jeho môj neživ.</i>	<i>moje</i>	<i>moju</i>	<i>toho ten neživ.</i>	<i>to</i>	<i>tú</i>
6.	<i>ňom</i>	<i>nej</i>	<i>sebe</i>	<i>mojom</i>		<i>mojej</i>		<i>tom</i>	<i>tej</i>
7.	<i>ním</i>	<i>ňou</i>	<i>sebou</i>	<i>mojím</i>		<i>mojou</i>		<i>tým</i>	<i>tou</i>

Skloňovanie zámen.

Množné číslo:

osobné		zvratné	privlastňovacie		ukazovacie	
Muž.	Žen. a stred.		Muž.	Žen. a stred.	Muž.	Žen. a stred.
1. oni, neživ. ony	ony		moj-i moj-e neživ.	moj-e	tí tie neživ.	tie
2. ich od nich		ako jed-	mojich	mojich		tých
3. im k, proti nim		notné	mojim	mojim		tým
4. ich, pred nich, neživ. pred ne	ich za ne		mojich moje neživ.	moje	tých tie neživ.	tie
6. nich			mojich	mojich		tých
7. nimi			mojimi	mojimi		tými
Poznámky			Podľa <i>môj, moja, moje</i> sa skloňujú: <i>tvój, -a, -e; svoj, -a, -e; náš, naša, -e; váš, vaša, -e.</i>		Podľa <i>ten</i> skloňujú sa: <i>tenže, onen, tamten a kto, čo. koho atď., ale čím.</i>	

Sloveso.

	Trieda prvá (I.)			Trieda druhá (II.)		
Vzory:	1. niesť: ^{môcť} ísť	2. žať:	3. tretí:	4. piť:	1. padnúť:	2. minúť:
Čas prítomný:	1. nes- <i>iem</i> , ^{môžem} idem 2. nesieš 3. nesie 1. nesie <i>me</i> 2. nesiete 3. nesú	1. žn- <i>em</i> 2. žneš 3. žne 1. žne <i>me</i> 2. žnete 3. žnú	1. tr- <i>em</i> 2. treš 3. tre 1. tre <i>me</i> 2. trete 3. trú	1. pij- <i>em</i> 2. piješ 3. pije 1. pije <i>me</i> 2. pijete 3. pijú	1. padn- <i>em</i> 2. padneš 3. padne 1. padne <i>me</i> 2. padnete 3. padnú	1. min- <i>iem</i> 2. minieš 3. minie 1. minie <i>me</i> 2. miniete 3. minú
Rozkazovací spôsob:	nes, - <i>me</i> , - <i>te!</i>	žni, - <i>me</i> , - <i>te!</i>	tri, - <i>me</i> , - <i>te!</i>	pi, - <i>me</i> , - <i>te!</i>	padni, - <i>me</i> , - <i>te!</i>	miň, - <i>me</i> , - <i>te!</i>
Prechodník prít.:	nesúc ^{môžuc} idúc	žnúc	trúc	pijúc	padnúc	minúc
Prechodník min.:	nesši, šedši	žavši	trevši	pivši	padnuvši	minuvši
Činné prídavné min.:	niesol, - <i>sla</i> , šiel	žal, - <i>a</i> , - <i>o</i>	trel, - <i>a</i> , - <i>o</i>	pil, - <i>a</i> , - <i>o</i>	padol, - <i>dla</i> , - <i>dlo</i>	minul, - <i>a</i> , - <i>o</i>
Trpné prídavné min.:	nesený, - <i>á</i> , - <i>é</i> premožený	žatý, - <i>á</i> , - <i>é</i>	trený, - <i>á</i> , - <i>é</i> tretý	pitý, - <i>á</i> , - <i>é</i>	padnutý, - <i>á</i> , - <i>é</i>	minutý, - <i>á</i> , - <i>é</i>
Slovesné podst. meno	nesenie	žatie	trenie, tretie	pitie	padnutie	minutie
Poznámky:	z: viezť, veziem d-s; viesť, ve- diem; t: miest, metiem; z-c: striezť, môcť, môžem; k-c: tiecť, tečiem	pred - <i>ť</i> majú <i>a</i> , <i>ia</i> ; pred prít. prís. <i>n</i> , <i>m</i> : <i>ľal</i> , <i>tnem</i> , sňať, snímam, <i>vziať</i> , <i>vezmem</i>	r: mretť, mrem, l: mletť, melem, zomretť, zomletť	Koreň zakončený samohláskou i: šitť, šijem; y: myť, myjem, rozk. sp.: my, -me, -te sa; u: čuť, čujem	1. koreň zakončený spoluhláskou: sad- <i>nú-ť</i> tiah- <i>nu-ť</i> ; v prít. prípony: -em atď.	2. koreň zakončený samohláskou: hy- <i>nú-ť</i> hr- <i>nú-ť</i> ; v prít. prípony: ny: - <i>iem</i> atď.

Trieda tretia (III.)		Trieda štvrtá(IV.)		Trieda piata (V.)	
1. rozumeť:	2. vidieť:	3. držať: ^{spat'} stáť báť sa	prosiť:	1. a) volať:	1. b) vešať: kľaňať sa, kajať sa
1. rozum- <i>iem</i>	1. vid- <i>ím</i>	1. drž- <i>ím</i>	1. pros- <i>ím</i>	1. vol- <i>ám</i>	1. veš- <i>iam</i>
2. rozumieš	2. vidíš	2. držíš	2. prosíš	2. voláš	2. vešiaš
3. rozumie	3. vidí	3. drží	3. prosí	3. volá	3. vešia
1. rozumieme	1. vidíme	1. držíme	1. prosíme	1. voláme	1. vešiame
2. rozumiete	2. vidíte	2. držíte	2. prosíte	2. voláte	2. vešiate
3. rozumejú	3. vidia	3. držia, stoja, boja sa	3. prosia	3. volajú	3. vešajú, kľaňajú sa
rozumej, -me, -te!	vid', -me, -te!	drž, -me, -te!	pros, -me, -te!	volaj, -me, -te!	vešaj, -me, -te!
rozumejúc	vidiac	držiac, stojac	prosiac	volajúc	vešajúc
rozumevši	videvši	državši	prosiвши	volavši	vešavši
rozumel, -a, -o	videl, -a, -o	držal, -a, -o	prosil, -a, -o	volal, -a, -o	vešal, -a, -o
rozumenny, -á, -é	videnny, -á, -é	držanny, -á, -é	prosený, -á, -é	volanny, -á, -é	vešanny, -á, -é
(do)rozumenie	videnie	držanie, státie	prosenie	volanie	vešanie
V 1. os. sg. - <i>iem</i> : hov <i>iem</i> , bdiem, želiem, lač <i>niem</i> , omdliem atď.	V 1. os. sg.: - <i>ím</i> , v 3. os. pl.: - <i>ia</i> . Chcem - chcú, chcejú; chci; chcel, -a, -o.	Všetky jedno- duché na -šat', -čat', -žat', -šťat', -žďat': slyšat', blačat', bežat', prašťat', hvi- žďat'.	V 3. os. - <i>ia</i> zo- stáva i po dlhej slabike: kú- <i>pie</i> , súdi <i>a</i> ; po <i>j</i> sa kráti na - <i>a</i> : hoja, upokoja, kroja.	Po tvrdej spoluhláske - <i>ám</i> , po mäk- kej - <i>iam</i> : večer <i>iam</i> , mer <i>iam</i> , sta- v <i>iam</i> , von <i>iam</i> ; po dlhej - <i>am</i> : dý- cham, skláňam.	

Trieda piata (V.)		Trieda šiesta.		Slovesá bezpríznakové		
2. písať; kašľať	3. brať:	4. hriať: kliat	kupo-vat:	Byť	Jesť	Vedeť
1. pís- <i>em</i> , kašl- <i>em</i> 2. pís <i>eš</i> 3. pís <i>e</i> 1. pís <i>eme</i> 2. pís <i>ete</i> 3. pís <i>u</i> , kaš <i>ú</i>	1. ber- <i>em</i> 2. ber <i>eš</i> 3. ber <i>e</i> 1. ber <i>eme</i> 2. ber <i>ete</i> 3. ber <i>ú</i>	1. hrej- <i>em</i> , klaj- <i>em</i> 2. hrej <i>eš</i> 3. hrej <i>e</i> 1. hrej <i>eme</i> 2. hrej <i>ete</i> 3. hrej <i>ú</i> , klaj <i>ú</i>	1. kupuj- <i>em</i> 2. kupuj <i>eš</i> 3. kupuj <i>e</i> 1. kupuj <i>eme</i> 2. kupuj <i>ete</i> 3. kupuj <i>ú</i>	som si je sme ste sú	jem ješ je, zje jeme jete jedia	viem vi <i>eš</i> vi <i>e</i> vieme viete vedia
píš, -me, -te! píšuc	ber, -me, -te! berúc	hrej, -me, -te! hrejúc	kupuj, -me, -te! kupujúc	buď, -me, -te! súc	jedz, -me, -te! jediac	vedz, -me, -te! vediac
písavši	bravši	hriavši	kupovavši	byvši	jedši	vedevši
písal, -a, -o	bral, -a, -o	hrial, -a, -o, kľial	kupoval, -a, -o	bol, -a, -o	jedol, -dla, -dlo	vedel, -a, -o
písaný, -á, -é	braný, -á, -é	hriaty, -a, -e	kupovaný, -á, -é	bytý, -á, -é	jedený, -á, -é	vedený, -á, -é
písanie	branie	hriatie	kupovanie	bytie	jedenie	vedenie
česať, češem, česal; kázať, kážem, kázal; vládať, vládzem, vlá- dal; hádzať, hádzem, hádzal;	<i>drať</i> , derem; <i>hnať</i> , že- nem; <i>zvať</i> , zvem, klat', kolem, kľal.	<i>liať</i> , lejem, ľial; <i>siať</i> , sejem, sial; <i>diať</i> sa, deje, dialo sa; <i>priať</i> , prajem, prial; <i>okriať</i> , okrejem, okrial.	schvaľovať, schvaľujem, schvaľoval; obedovať, obedujem.	Záporne: som, ...nie je, není, nie sme, ...nie sú. <i>Niet</i> (3. os sg.) len s 2. pá- dom: niet chleba.	Záporne: nie som, ...nie je, není, nie sme, ...nie sú. <i>Niet</i> (3. os sg.) len s 2. pá- dom: niet chleba.	Záporne: nie som, ...nie je, není, nie sme, ...nie sú. <i>Niet</i> (3. os sg.) len s 2. pá- dom: niet chleba.
						Zjesť (č. snísti), zjem; povedať-poviem.

Drobné príručky.

Pre jazyk slovenský:

Slovenský frazeologický slovník. Sostavil Peter Tvrдый. Druhé, doplnené vydanie. 1933. 844 str. Broš. po Kč 100.—; viaz. po Kč 115.—

Doplnky k slovenskému frazeologickému slovníku. Sostavil Peter Tvrдый. 1937. 242 str. Broš. po Kč 30.—; viaz. po Kč 40.—

Pre jazyk maďarský:

Rudolf Soják: **Učebnica jazyka maďarského pre slovenské stredné školy. I. diel pre začiatocníkov.** 1934. 63. str. Broš. po Kč 5.—

Č. 129.734/33-II/1, 10. XI. 1933. Věst. XVI. 1934, 71.

Rudolf Soják: **Učebnica jazyka maďarského pre slovenské stredné školy. II. diel.** 1936. 111 str. Viaz. po Kč 11.60

Č. 79.282/35-II/1, 10. VII. 1935. Věst. XVIII. 1936, 119.

Rudolf Soják: **Učebnica jazyka maďarského pre slovenské stredné školy. III. diel.** 1937. Viaz. V tlači . .

Mluvnice a cvičebnice jazyka maďarského (se slovníkem). Sepsal František Brábek. Sedmé, nezměněné vydání. 1936. 225 str. Broš. po Kč 25.—

Zovrubný slovník slovensko-maďarský a maďarsko-slovenský Sostavil Ján Hvozdzík. I. Časť slovensko-česko-maďarská. 1937. Viaz. V tlači.

Zovrubný slovník slovensko-maďarský a maďarsko-slovenský Sostavil Ján Hvozdzík. II. Časť maďarsko-slovenská. 1933. 980 str. Viaz. po Kč 80.—

U všetkých riadnych kníhkupcov.

Československá grafická Unia úč. spol.
Praha-Prešov.